

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

TRIBEJSKA KNJIŽNICA
NOVO MESTO

OD TEDNA DO TEDNA

Casi, ko sta Vzhod in Zahod skušala drug drugemu odvzeti prvenstvo v boju za mir, v miroljubnih gestah, so minili.

Takrat so bili na Vzhodu v modi golobje, simboli mira. Na Zahodu pa so bivši predsednik ZDA Truman in ameriški senatorji pošiljali prijateljske poslanice sovjetskim narodom, Churchill je napovedoval bližnji obisk v Moskvi, kjer naj bi sklenili mir za sto let in podobno.

Mnogi izmed teh državnikov sicer še nadalje govore, da so za mir, vendar zdaj menijo, da je mir možno doseči čisto drugače. Namesto mode, pri kateri so prevladovali miroljubne izjave, je prišla na vrsto nova moda: težnja po kovanju političnega kapitala z dokazovanjem svoje premoči v atomski oborožitvi in sistematično ustrahovanju nasprotnika, kar vse je duhovito prikazal znani karikaturnist Vicky v angleškem laburističnem časniku »Daily Mirror«. Na enem kupu vodikovih bomb sedita Eisenhower in Dulles, na drugem pa Bulganin in Molotov ter govorijo drug drugemu: »Mi lahko napravimo še večji bum kakor vi!«

To se dogaja v času, ko je čedalje več ljudi na obeh straneh spričilo silno naglega jedrskega oboroževanja prepričan, da se približujemo trajnemu ravnovesju v oborožitvi.

Nekateri imenujejo to ravnovesje — ravnovesje strahu. Govore o oborožitvi koksistentnosti in podobno. Pri tem sodijo, da je uporaba jedrskega orožja čedalje manj verjetna spričo nevarnosti, ki bi v morebitni vojni grozila eni kakor drugi vsključi se državi oziroma skupini držav. Toda vesleje še niso povzela sklepov iz te ugotovitve. Spričo tega ravnovesja je namreč nujno doseči poravnava vsaj najhujših sporov.

Ne, čim bolj, raste spoznanje, kako nevarno je jedrsko orožje za vse, tem bolj skušajo državniki na obeh straneh dokazati, da je orožje te vrste pogubno samo za nasprotnika. Tako je Molotov izjavil pred Vrhovnim sovjetom ZSSR, da morebitna vojna z jedrskim orožjem ne bo uničila celotne civilizacije, temveč samo imperializma. V skladu s tem je voditelj KP Francije Maurice Thorez kmalu spremenil politično linijo svoje stranke. Francoska partija je namreč vse do sledj poudarjala, kako nevarno je jedrsko orožje za vse. Zdaj, po novem, pa naj bi bilo nevarno samo za nasprotni tabar.

Tudi Churchill, ki se je do nedavna zavzemal za razgovore veselih, je pred dnevi v svojem govoru začel rožljati s tem rusilnim orožjem. To spremembo razlagajo za dejstvo, da so v zahodnem taboru in v Aziji pojavili dvomi o tem, ali je pravilna teorija, da je neogibna sedanja razdelitev sveta na bloke, in ko so se začeli pojavljati upi, da je obič s pogajanj z Moskvo in Pekingom takšno nevarno razdelitev zmanjšati.

Zgoraj smo že omenili, da imajo nekateri navado govoriti o soboročnosti koksistentnosti. Z njo hočejo nadomestiti idejo o aktivni koksistentci. Toda prva ideja je sad politike blokov, sad politike ustvarjanja in groženj z uničenjem. Ideja aktivne koksistentce pa je zrasla iz potreb sodobnega sveta, iz življenjskih potreb narodov, ki žele mir, ki nasprotujejo tekmovalni v oboroževanju. Ta ideja je jasna, previdna, namreč miroljubna pogajanja, sodelovanje med narodi in spoštovanje osnovnih pravic sihernega naroda: pravice do neodvisnosti, suverenosti, pravice do samostojnega notranjega razvoja.

Deljansko se zdaj povsod na svetu bife boj med tema dvema idejama, od katerih prva vodi v vojno, strašnejšo kot kakikoli, druga pa v dobo miroljubnega sodelovanja med narodi na podlagi enakopravnosti in skupnih prizadevanj po napredku.

VREME

za čas od 18. do 27. marca
V zadnji dneh tega tedna nekoliko padavin, predvsem snežnih. Prve dni prihodnjega tedna še 1—2 dni suho lepo vreme, v jasnih nočeh precejšen mraz. Od prihodnje srede dalje spet nestalno vreme, s pogostimi močnimi padavinami (sneg in dež).

Po Kmetijskem tednu še velika zdravstvena akcija v Beli krajini

Kot smo že poročali, se v Beli krajini vneto pripravljajo na praznovanje desete obletnice osvoboditve. Podobno kot so imeli lani v jeseni kmetijski teden, ki je dal dragocene podatke in napotke za hitrejši napredek kmetijstva v okraju, tako sedaj pripravljajo veliko zdravstveno akcijo, ki bo zajela vso Belo krajino. Ta zdravstvena akcija bo lani in koristen uvod v praznovanje desete obletnice osvoboditve in khrati oddolžitve prebivalcem Bele krajine za njihov velik doprinos osvoboditvi.

Po prvotnem načrtu je bil določen začetek te akcije 14. marca, vendar je bil preložen za 14 dni zaradi slabega vremena. Akcija se bo pričela 26. marca in bo trajala do 3. aprila.

Celotna zdravstvena akcija je zamišljena v štirih razpredjih. Najprej bodo ekipe zdravnikov in sanitarnih tehnikov do dobra proučile higijenske in zdravstvene razmere v treh vaseh: Veliki Lahinj, Marindolu in Radovici. V vsaki teh vaseh se bodo zadržali po dva dni. Pregledali bodo

vso mladino od dojenčkov do 18 leta starosti in po možnosti tudi odrasle. Dalje bodo proučili način prehrane ter ostale higijenske zdravstvene razmere in pogoje, ob enem bodo pripravili predloge za asanacijo vasi in predlagali druge ukrepe. Ker je okrajni odbor RK dal za te vasi določeno količino blaga, iz katerega bodo zlasti najbolj revni otroci dobili perilo in drugo obleko še pred pregledom, je OLO organiziral v vseh treh vaseh šivalnice, ki šivajo perilo iz tega blaga. Podroben zdravstveni pregled v teh vaseh bo ob enem povprečen dokaz stanja v pasamejni belokranjski vasi, v teh vaseh pa bo OLO tudi najprej izvedel celotno asanacijo.

Drugi del sporeda te akcije je zdravstveni pregled vseh šolskih otrok. To nalogo bo opravilo šest ekip in bodo zajete prav vse šole v okraju. Ob enem bodo pregledali tudi zobje otrok. Te ekipe bodo imele ob večerih posvete s starši in jim dajale strokovne nasvete.

Dve kulturno prosvetni ekipe bosta predvajali zdravstvene filme na vseh šolah, čez dan za otroke, zvečer pa za odrasle. Ti ekipe imata na razpolago 6 zdravstvenih filmov, ob enem pa bodo povsod, kjer imajo kino aparature, predvajali ta teden zdravstvene filme.

V Črnomlju in Metliki bodo ves teden na razpolago zdravniški specialisti, le specialista za česne bolezni ter bolezni ušes in grla, bosta pregledovala tri dni v Metliki in tri dni v Črnomlju.

Razumljivo je, da bodo vsi zdravstveni pregledi za vse prebivalce brezplačni, zato se bodo prav gotovo te izredne zdravstvene pomoči prebivalci radi poslužili. Pobudo za to koristno akcijo je dal Okrajni ljudski odbor, ki je na svoji seji 8. decembra lani sprejel tudi tozadevni sklep. Vsa akcija bo pod okriljem Centralnega higijenskega zavoda, sodelovali pa bodo še specialisti, zdravniki in medicinske osebe ljubljanske klinike, vojaške bolnišnice in drugih zavodov.

Svet za zdravstvo in socialno politiko OLO Črnomelj bo vključil za pomoč pri tej akciji poleg drugega zdravstvenega osebja še vse tečajnice Rdečega križa, ki bodo tako lahko praktično preizkusile svoje znanje in si pridobile dragocenih izkušenj. Ob enem s tem tednom organizira OLO tudi Teden splošne higijene po vseh vaseh. Tudi pri tem bodo tečajnice lahko veliko pomagale.

Tako kot pri svetu za zdravstvo in socialno politiko OLO, so tudi pri vseh občinskih ljudskih odborih posebni iniciativni odbori, ki delajo na pripravah za čimbolj uspešno izvedbo zdravstvene akcije. V Metliki in Črnomlju bodo urejene po tri izložbe v smislu te akcije. Uredil jih bo Centralni higijenski zavod v Ljubljani. Prebivalci Bele krajine se zelo zanimajo za vse potek tega zdravstvenega programa, ki

bo nedvomno dal pravo sliko zdravstvenega stanja prebivalstva Bele krajine, pri katerem so posledice druge svetovne vojne tudi v tem pogledu še zelo občutne. Vsem, ki bodo pri tem sodelovali in dali na razpolago svoje strokovno znanje, da se zdravstveno stanje izboljša, bodo prebivalci te partizanske deželice globoko hvaležni.

V preteklem tednu so bila izvoljena politična vodstva nekaterih bodočih komun. Taka vodstva imajo že bodoče komunne Trebnje, Mirna, Mokronog, Novo mesto, Črnomelj in Metlika, dočim za komunne Semič, Vinica in Predgrad ni potrebno voliti posebnih političnih organov, ker bodo komunne v glavnem imele obseg sedanjih občin. Izvoliti bo treba še politična vodstva za topliško—straško komunno, za suho—kranjsko in škocjansko komunno. Tudi za šentjerneško ne bo treba posebnega političnega organa, razen v primeru, če bi se občina Smarjeta raje odločila za k tej komunni kot k škocjanski.

Politična vodstva so bila izvoljena na posebnih konferencah. Udeležba je bila povsod velika, kar je dokaz pravilne ocenitve vloge političnih organov pri ustanavljanju in delu bodočih komun — občin. Na vseh dosedanjih konferencah so poleg političnih, obravnavali tudi gospodarska vprašanja. Ponekod tudi še ni dovolj jasnosti o vlogi in vsebini dela ter pomenu bodočih komun, o čemer je bilo na teh konferencah precej razprave.

Pogosta obolenja ljudi v delovnem procesu in delovne nezgode močno zmanjšujejo narodni dohodek. Ko človek oboli ali se ponesreči, je za določen čas izločen od ustvarjanja dobrin, poleg tega pa je potreben še nege, odnosno zdravljenja. Statistika kaže, da je pri nas na Dolenjskem razmeroma še veliko obolenj in delovnih nezgod, zlasti pa nezgod izven delovnega mesta, dokazuje pa tudi, da bi se dalo število obolenj in delovnih nezgod zmanjšati. To se da doseči z vestnejšim izvajanjem higijensko tehničnih predpisov in pa s samo vzgojo ljudi v proizvodnji.

Lani je bil pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja v Novem mestu izvoljen poseben odbor za varstvo dela. Ta odbor je prkno delal. Predvsem je v teku nekaj mesecev zbral podatke o nezgodah in delovnih pogojih v posameznih podjetjih ter ugotovil, da podjetja vse pre malo skrbijo za izvajanje higijensko tehničnih predpisov na delovnih mestih. Zelo poučni so podatki o obolenjih in delovnih nezgodah v gradbeništvu in lesni industriji v zadnjih treh letih.

Povprečno je bilo v treh letih v gradbeništvu v novomeškem okraju zaposlenih letno 1320 delavcev, obolenih ali poškodovanih na delu in izven dela pa povprečno 780 ljudi. To pomeni, da je nad 50 odstotkov zaposlenih iskalo zdravstveno pomoč. Povprečno je bilo zaradi tega letno izgubljeno 11.508 delovnih dni. Samo izven dela so bile v treh letih 104 poškodbe, zaradi katerih je bilo izgubljenih 1991 delovnih dni. Med temi poškodbami je dokajšen del takih, ki so nastale med pretepom v gostilni in pri sušmarjenju ter domačih delih.

Se bolj zanimivi so podatki za zaposlene v lesni industriji. Povprečno je bilo v tej panogi zaposleno letno 618 delavcev, v bolniškem stanju zaradi obolenosti, nezgod pri delu in poškodb izven dela pa je bilo povprečno 390 oseb letno. Zaradi teh je bilo izgubljeno v treh letih 34.762 delovnih dni, ali 11.587 letno. Se bolj značilni so podatki samo za leto 1953. Število obolenih v lesni industriji se je to leto znižalo za 259, število obolenih pa zvišalo za 101, število pri delu ponesrečenih za 28, poškodovanih izven delovnega mesta pa za 8. Vsiljuje se prepričanje, da je strah pred odpustom povzročil povečanje delovnih nezgod in odkrile vrsto bolezni, ki jih drugače ne bi bilo.

Vzrok nešteti obolenj je, kot smo avodoma poudarili, v slabih higijenskih prilikah, v katerih delajo ljudje, vzrok delovnih nezgod pa večkrat slabo zavarovana nevarna delovna mesta, nepoučenost, pa tudi alkohol. Drži pa tudi, da mnoga podjetja nerada živu-

jo nedvomno dal pravo sliko zdravstvenega stanja prebivalstva Bele krajine, pri katerem so posledice druge svetovne vojne tudi v tem pogledu še zelo občutne. Vsem, ki bodo pri tem sodelovali in dali na razpolago svoje strokovno znanje, da se zdravstveno stanje izboljša, bodo prebivalci te partizanske deželice globoko hvaležni.

V Trebnjem je bila taka konferenca predstavnikov političnih organizacij občin Trebnje, Velika Loka in Dobrič že 5. marca. Udeležil se je tudi sekretar okrajnega sekretariata ZKS tovariš Jože Borštnar. Za predsednika Predsedstva SZDL za to komunno so izvolili Franca Zidarja, za tajnika pa Antona Smoleta. Na Mirni so imeli konferenco 6. marca. Tako kot na konferenci v Trebnjem, so tudi tu poleg političnih vprašanj v zvezi z komunno, razpravljali o gospodarstvu, to je o dviganju kmetijske proizvodnje kot glavne gospodarske panoge teh komun. enako pa o potrebi ustanavljanja in krepitev obrtnih podjetij in delavnice. Za predsednika Predsedstva SZDL na Mirni je bil izvoljen Lado Berce, za tajnika pa Darko Kristof.

Konference v Črnomlju 12. marca so se udeležili člani političnih organizacij občin Črnomelj, Dragatuš in Adlešiči, ki bodo sestavljale bodočo škocjansko komunno. Isti dan je bila konferenca tudi v Metliki za občini Metlika in Gradac. Podrobnejši poročili o teh konferencah nismo prejeli.

13. marca sta bili konferenci v Novem mestu in Mokronogu. Udeležba je bila v Novem mestu bolj majhna, v Mokronogu pa izredno velika. Novomeška komunna bo imela nad 21.000 prebivalcev in bo torej največja v novomeški Zvezi komun ali okraju. Zaradi nejasnosti vloge komunne, je bilo ponedelk preveč težnje za priključitev v Novo mesto, drugod pa spet preveč neupravičenega strahu pred mestom. Prvi so računali na to, da bodo tu dajrave manjše, spričo industrije in obrti, drugi pa se boje, da bo mesto s svojimi velikimi potrebami pobralo vse in ne bo za vas ostalo ničesar. Ne želje ne pomisleki take vsebine nimajo pri tem nikakršne osnove, o čemer smo že večkrat pisali. V razpravi so člani političnih organizacij pretrčali razna gospodarska vprašanja in naloge političnih organov pri ustanavljanju komun. Za predsednika Predsedstva SZDL bodočo komunno je bil izvoljen Ludvik Golob, za tajnika pa Leon Perhavec.

Konferenca v Mokronogu je pokazala, da je zlasti v občini Trebnje še veliko nejasnosti glede vloge in namena komunne—občine. To pomeni, da jo bilo dosedaj zelo malo tolmachenj, da pa je še vedno takih, ki namerno tolmachi to stvar po svoje in begajo ljudi. Dejstvo, da je v občini Trebnje komunaj 20% volilnih upravičencev v članstvu SZDL, kaže, da je v občini bilo do sedaj sploh zelo malo političnega dela. Izvoljeno Predsedstvo SZDL za bodočo komunno so tov. Vilkom Videčnikom kot predsednikom in Stankom Pleškovičem kot tajnikom bo moralo v pogledu tolmachenja smisla bodočih komun krepko zgrabit za delo.

Povsod so poleg Predsedstva SZDL izvolili tudi sekretariate ZKS. Ti politični organi, ki so bili izvoljeni na skupnih konferencah, pa niso sedaj že dokončni politični organi bodočih komun. To so koordinacijski organi vseh političnih organizacij iz občin, ki bodo sestavljale bodočo komunno—občino. Tičasni organi bodo umerjali politično delo v pripravah za ustanavljanje komun in ga pospeševali. Čaka jih veliko in odgovorno delo. Kot povedano, še sedaj ni povsod jasnosti kaj so komunne in zakaj jih ustanavljamo. Izdelati je treba pravilnike za poslovanje komun, izvoliti krajevne svete in jim določiti delokrog, prav tako predvideti, kje bodo komunne krajevne administrativne izpostave. Najbolj važno vprašanje pa je dvig gospodarstva, ki ga je treba še posebej obravnavati skupno s ostalimi vprašanji komunne. Pri vseh teh nalogah morajo politične organizacije aktivno sodelovati.

Za borbo proti obolenosti in delovnim nezgodam

Lani je bil pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja v Novem mestu izvoljen poseben odbor za varstvo dela. Ta odbor je prkno delal. Predvsem je v teku nekaj mesecev zbral podatke o nezgodah in delovnih pogojih v posameznih podjetjih ter ugotovil, da podjetja vse pre malo skrbijo za izvajanje higijensko tehničnih predpisov na delovnih mestih. Zelo poučni so podatki o obolenjih in delovnih nezgodah v gradbeništvu in lesni industriji v zadnjih treh letih.

Povprečno je bilo v treh letih v gradbeništvu v novomeškem okraju zaposlenih letno 1320 delavcev, obolenih ali poškodovanih na delu in izven dela pa povprečno 780 ljudi. To pomeni, da je nad 50 odstotkov zaposlenih iskalo zdravstveno pomoč. Povprečno je bilo zaradi tega letno izgubljeno 11.508 delovnih dni. Samo izven dela so bile v treh letih 104 poškodbe, zaradi katerih je bilo izgubljenih 1991 delovnih dni. Med temi poškodbami je dokajšen del takih, ki so nastale med pretepom v gostilni in pri sušmarjenju ter domačih delih.

Se bolj zanimivi so podatki za zaposlene v lesni industriji. Povprečno je bilo v tej panogi zaposleno letno 618 delavcev, v bolniškem stanju zaradi obolenosti, nezgod pri delu in poškodb izven dela pa je bilo povprečno 390 oseb letno. Zaradi teh je bilo izgubljeno v treh letih 34.762 delovnih dni, ali 11.587 letno. Se bolj značilni so podatki samo za leto 1953. Število obolenih v lesni industriji se je to leto znižalo za 259, število obolenih pa zvišalo za 101, število pri delu ponesrečenih za 28, poškodovanih izven delovnega mesta pa za 8. Vsiljuje se prepričanje, da je strah pred odpustom povzročil povečanje delovnih nezgod in odkrile vrsto bolezni, ki jih drugače ne bi bilo.

Vzrok nešteti obolenj je, kot smo avodoma poudarili, v slabih higijenskih prilikah, v katerih delajo ljudje, vzrok delovnih nezgod pa večkrat slabo zavarovana nevarna delovna mesta, nepoučenost, pa tudi alkohol. Drži pa tudi, da mnoga podjetja nerada živu-

FRANC MALASEK — 70-letnik

Dobro znani kmetijski strojkovnjak Franc, ki je služboval na kmetijski šoli na Grmu nad 40 let kot strojkovni učitelj, je obhajal 12. marca 1955 na Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu v krogu prijateljev, bivših učencev, predstavnikov oblasti in stanovskih tovarišev 70-letnico rojstva.

Pred 42 leti je mladi osemindvajsetletni češki rojak nastopil službo kot kmetijski strojkovnjak — strojkovni učitelj v Sloveniji. Naša dolžnost je, da se ob tem jubileju spomnimo zaslužnega kmetijsko strojkovnjaka in se mu primerno oddolžimo za ves trud, ki ga je vložil za dvig kmetijstva, posebno na Dolenjskem.

Tovariš Franc Malasek se se je rodil v kmečki hiši v vasi Vsechovcih pri Brnu na Moravskem. V družini je bilo

pet otrok. Franc, najstarejši sin v družini, se je odločil za očetov poklic, toda posestvo je odstopil mlajšim bratom, sam pa se je podal po končanem kmetijskem šolanju v svet. Po nekaj letih prakse ga je kot zavezanega Slovana zanesla pot k nam, kjer je tudi našel novo domovino.

Jubilant je poznan po vsej Sloveniji kot odlični strojkovnjak, ki še danes z vso umno delo po svoji stroki med kmečkimi prebivalstvom. Dolga vrsta njegovih bivših učencev je danes s svojimi urejenimi kmetijami vzor drugim kmetovalcem. Kot napredni kmetijski strojkovnjak je obrnil veliko brazd ledine v dolenskem kmetijstvu.

Danes uživa zaslužni pokoj v svoji hišici v Novem mestu. Taksen, kot je bil v mladosti, je tudi še danes. Kot 70-letnik je še vedno na razpolago kmetovalcem s strojkovnimi nasveti in hodi ob zimskih večerih na predavanja, če je potrebno, tudi peš več kilometrov. Aktivno se udeležuje v več množičnih organizacijah. Njegov zdrav lumor ga venomer spremlja povsod.

Zaslužnemu kmetijskemu strojkovnjaku na Dolenjskem želimo njegovi prijatelji še obilo srečnih in uspeha polnih let med nami. Tem čestitkam se pridružujejo vsi, ki ga poznajo.

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov, podružnica Novo mesto.

Občni zbor SZDL v Ribnici

Konferenca občinskega odbora v Ribnici se je udeležilo 70 delegatov. Navzoča sta bila tudi predsednik gospodarskega sveta OLO Kočevje tovariš Košir in zastopnik OOSZ tovariš Pirnat. Dnevni red je bil obširen, saj je obsegal 9. točk. V poročilu o delu SZ v lanskem letu je bilo povedano tudi, da se občinski odbor SZ ni dovolj zavedal dolžnosti, ki jih ima. Precej je bila tega kriva prenamajhna pomoč članov odbora, ki je moral sam nositi vse breme političnega dela. Poslej bo treba bolj skrbeti, da se vključijo v vrste SZ doraščajočo mladino, nedelavne žlane pa izbrišje. Seveda moramo omeniti tudi uspehe, ki jih je v tej občini dosegla SZ. Po zaslugi organizacije se je veliko članov udeležilo partizanskih proslav v Črnomlju in na Ostrožnem. Lepa je bila proslava občinskega praznika, tudi polovljenjem na Stajerskem so člani pomagali s precejšnjimi zneski.

V okviru SZ deluje več organizacij. Najbolj delavna je Zveza borcev, prav tako je prizadevno združenje rezervnih oficirjev. Vso pohvalo zaslužijo gasilci, zlasti v Jurjevici, kjer so si z lastnimi sredstvi zgradili gasilski dom. Društvo prijateljev mladine je sicer mlado, pa že prav uspešno deluje. V njem največ delajo žene. Otroški vrtec obiskuje 52 otrok iz Ribnice in bližnje okolice. Nujno pa so potrebni večji

prostori. Po daljšem času je začel delovati RK, ki je uspešno organiziral tečaj za mladino. Delo ljudske tehnike ni zadovoljivo, vzrok je prenamajhna aktivnost nekaterih članov odbora in prepriča pomoč množičnih organizacij. Zelo delaven je pa Partizan. Ta ima tudi prosvetni odsek z igralsko družino in pevskim zborom.

Med vaškimi odbori je bil najbolj delaven odbor v Gol-narjih vasi. Veljanih ima 151 prebivalcev. V Jurjevici je odbor dobro opravil svoje naloge, enako tudi odbor v Ribnici.

Na konferenci so veliko razpravljali o bodoči komunni v Ribnici, pa tudi na splošno o komunah v kočevskem okraju. Prav v tem čaka SZ veliko dela.

Socialistična zveza v ribniški občini je kljub nekaterim pomanjkljivostim dobro opravila svoje naloge tako v političnem kot gospodarskem oziru. Skrb vseh članov mora biti, da bo v prihodnje to delo še uspešnejše. —em—

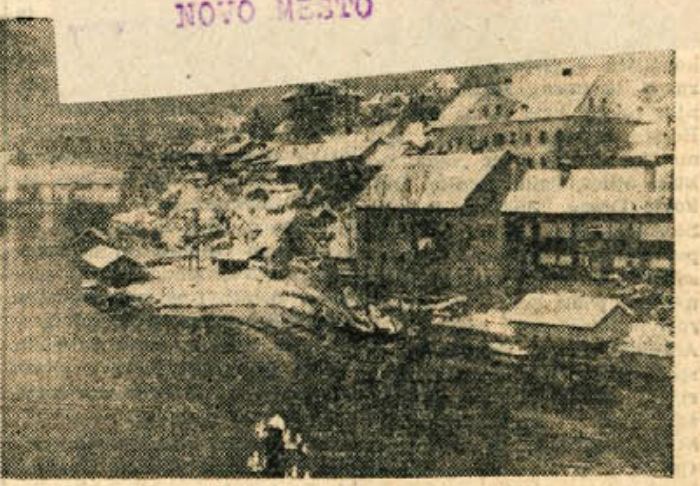
Železniški gasilci so si postavili dom

Železniška prostovoljna gasilska četa v Bršljunu je med najboljšimi v okraju. Pri tekmovalnosti z ostalimi četami si je priborila prvo mesto. Na letošnjem obnem zboru so kritično pregledali svoje dosedanje delo in sprejeli načrt za bodoče. Dosedaj so imeli največje težave zaradi pomanjkanja primernih prostorov. To bo sedaj odpadlo, saj ravnokar dokončujejo lep gasilski dom, na katerega so lahko ponosni. Svečano odprtje doma mislijo povezati z letošnjimi proslavami desete obletnice osvoboditve. Ob tej priliki bodo spet povabili na tekmovalnost ostale čete iz okraja. Sklenili so tudi, da ta-

koj organizirajo še pionirsko četo, ker prav pionirji kažejo veliko veselja do gasilstva. Kritizirali pa so to, da v četi sodelujejo večinoma le člani kurilniškega kolektiva, dočim se tovariši iz žel.postaje bore malo zanimajo za gasilsko udejstvovanje. Sklenili so, da si prvenstva tudi v bodoče ne puste vzeti iz rok.

Letos 1200 pisalnih strojev

Tovarna pisalnih strojev v Ljubljani bo izdelala letos 1200 pisalnih strojev. Ze drugo leto bodo povečali proizvodnjo na 6000 strojev.

Novomeški Breg na pragu pomladi

Za večino komun so izvoljena politična vodstva

V Trebnjem je bila taka konferenca predstavnikov političnih organizacij občin Trebnje, Velika Loka in Dobrič že 5. marca. Udeležil se je tudi sekretar okrajnega sekretariata ZKS tovariš Jože Borštnar. Za predsednika Predsedstva SZDL za to komunno so izvolili Franca Zidarja, za tajnika pa Antona Smoleta. Na Mirni so imeli konferenco 6. marca. Tako kot na konferenci v Trebnjem, so tudi tu poleg političnih vprašanj v zvezi z komunno, razpravljali o gospodarstvu, to je o dviganju kmetijske proizvodnje kot glavne gospodarske panoge teh komun. enako pa o potrebi ustanavljanja in krepitev obrtnih podjetij in delavnice. Za predsednika Predsedstva SZDL na Mirni je bil izvoljen Lado Berce, za tajnika pa Darko Kristof.

Konference v Črnomlju 12. marca so se udeležili člani političnih organizacij občin Črnomelj, Dragatuš in Adlešiči, ki bodo sestavljale bodočo škocjansko komunno. Isti dan je bila konferenca tudi v Metliki za občini Metlika in Gradac. Podrobnejši poročili o teh konferencah nismo prejeli.

13. marca sta bili konferenci v Novem mestu in Mokronogu. Udeležba je bila v Novem mestu bolj majhna, v Mokronogu pa izredno velika. Novomeška komunna bo imela nad 21.000 prebivalcev in bo torej največja v novomeški Zvezi komun ali okraju. Zaradi nejasnosti vloge komunne, je bilo ponedelk preveč težnje za priključitev v Novo mesto, drugod pa spet preveč neupravičenega strahu pred mestom. Prvi so računali na to, da bodo tu dajrave manjše, spričo industrije in obrti, drugi pa se boje, da bo mesto s svojimi velikimi potrebami pobralo vse in ne bo za vas ostalo ničesar. Ne želje ne pomisleki take vsebine nimajo pri tem nikakršne osnove, o čemer smo že večkrat pisali. V razpravi so člani političnih organizacij pretrčali razna gospodarska vprašanja in naloge političnih organov pri ustanavljanju komun. Za predsednika Predsedstva SZDL bodočo komunno je bil izvoljen Ludvik Golob, za tajnika pa Leon Perhavec.

Konferenca v Mokronogu je pokazala, da je zlasti v občini Trebnje še veliko nejasnosti glede vloge in namena komunne—občine. To pomeni, da jo bilo dosedaj zelo malo tolmachenj, da pa je še vedno takih, ki namerno tolmachi to stvar po svoje in begajo ljudi. Dejstvo, da je v občini Trebnje komunaj 20% volilnih upravičencev v članstvu SZDL, kaže, da je v občini bilo do sedaj sploh zelo malo političnega dela. Izvoljeno Predsedstvo SZDL za bodočo komunno so tov. Vilkom Videčnikom kot predsednikom in Stankom Pleškovičem kot tajnikom bo moralo v pogledu tolmachenja smisla bodočih komun krepko zgrabit za delo.

Povsod so poleg Predsedstva SZDL izvolili tudi sekretariate ZKS. Ti politični organi, ki so bili izvoljeni na skupnih konferencah, pa niso sedaj že dokončni politični organi bodočih komun. To so koordinacijski organi vseh političnih organizacij iz občin, ki bodo sestavljale bodočo komunno—občino. Tičasni organi bodo umerjali politično delo v pripravah za ustanavljanje komun in ga pospeševali. Čaka jih veliko in odgovorno delo. Kot povedano, še sedaj ni povsod jasnosti kaj so komunne in zakaj jih ustanavljamo. Izdelati je treba pravilnike za poslovanje komun, izvoliti krajevne svete in jim določiti delokrog, prav tako predvideti, kje bodo komunne krajevne administrativne izpostave. Najbolj važno vprašanje pa je dvig gospodarstva, ki ga je treba še posebej obravnavati skupno s ostalimi vprašanji komunne. Pri vseh teh nalogah morajo politične organizacije aktivno sodelovati.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je odbor za varstvo dela pri Okrajnem zavodu socialnega zavarovanja tudi sklenil, da bo posebna strokovna komisija pregledala delovna mesta v posameznih podjetjih. Prav tako bo letos v poletju v Novem mestu republiška razstava higijensko—tehničnih predmetov, dopolnjena z ugotovitvami in izsledki v okraju. Upravni odbori podjetij in sindikalne organizacije bodo morali poskrbeti, da si bo vsak delavec ogledal to razstavo.

Na nedavni seji je

Ob občinskem prazniku v Adlešičih

22. marca bodo občani adlešičke občine tretjič praznovali svoj občinski praznik, hkrati z njim pa tudi 10-letnico obnove Vene zadruge.

Ta dan bodo v Adlešičih odkrili spominsko ploščo 81 borcem NOB, ki so dali svoja življenja za svobodo, vsi s področja adlešičke občine. Odkrit bo tudi spomenik 7 padlim borcem v Bolnici, ki so pokopani na pokopališču v Bojanjcih. Zal so znana le imena šestih borcev, njih rojstni kraj je pa neznan. Borci, katerim bo odkrit spomenik, so: Mahovec Nada, Sekulić Miloš, Polini Benito, Matković Drago, Zuzanić Julij in Stogarski Pera, sedmi borec je pa neznan. Napravljamo njihove sarkofage, če kateri ve, kdo bi bil neznan padli borec, da to sporoči občinskemu odboru ZB Adlešiči. Poleg spomenika in spominske plošče bo odkrita še spominska plošča na adlešički šoli, kjer je bil sedež karlovskega področja in bolnišnica (istega področja). Spomenik na Bojanjcih in ploščo na šoli bo postavila ZB iz Karlova.

Nemara je prav, da ob tem občinskem prazniku pregledamo vsaj na kratko tudi gospodarsko, kulturno in politično življenje adlešičke občine.

GOSPODARSKO IN POLITIČNO ŽIVLJENJE

Osemnajstega februarja je bil v Adlešičih zaključen pietarski tečaj, ki ga je obiskovalo 24 tečajnikov; vodil ga je za pietarski mojster Jože Stražar. Sprva so nekateri imeli o tečaju prav napačne pojme, češ da je delo, ki ne obeta nobenega posebnega uspeha. Toda že po nekaj dneh, ko so se pokazali prvi izdelki, je nastalo za tečaj tako zanimanje, da ni bilo mogoče sprejeti vseh novih prijaviteljev. Čeprav je tečaj zaključen, je treba s pietarstvom nadaljevati. Res so težave zaradi materiala, vendar bi bilo mogoče z malo dobre volje tudi to urediti. Kot pravi mojster Stražar, imamo za gojitev vrbe odlične pogoje ob Kolpi. Upajmo, da bo tudi ta panoga domače obrti kmalu prinašala lep dohodek temu pasivnemu kraju!

KZ v Adlešičih ima posebni odtok — Tkalsko družino — za tkanje blaga in raznih vzorcev na ročnih, pol avtomatskih stavah. Ta tkalska družina že več let le živoirni, izdeluje razne vzorce, kakega posebnega uspeha pa ni. Ali je vzrok pomanjkanje investicijskih sredstev za nabavo surovin, ali je premalo prizadevnosti, to najbolje ve tkalska družina sama. Vsekakor bi se morali malo bolj zavezati KZ in okrajna združena zveza, pa bi bil tudi uspeh boljši. Članom tkalske družine bi bilo zagotovljeno redno delo in zaslužek, na trg pa bi poslali artikla, po katerih veliko povprašujejo. Delna ovira je pomanjkanje prostora, vendar bi bilo mogoče premostiti tudi to vprašanje, če bi nekateri imeli malo več razumevanja.

27. februarja so imele zaključne izpite tečajnice RK, 20 po

število. Izpiti so pokazali, da so dekleta spoznala veliki pomen tega tečaja, zato je bil tudi uspeh res zadovoljiv.

Tečaj ima tudi organizacija PLZ in tečajniki ga obiskujejo z velikim zanimanjem. Res kvartalna predavanja so ob večerih v prostorih osnovne šole, po tri ure. Dobro bi bilo, če bi kdaj prišel kak predavatelj še od kod drugod.

Gasilska društva na območju občine imamo tri: v Adlešičih, Bojanjcih in Zuničih. V zadnjih dveh krajih sta bili društvi ustanovljeni šele v zadnjem času, pa sta vendar že lepo zazveli. Razveseljivo je, da so gasilska društva le spoznala, da niso samo veselice v njihovega dohodka, ampak da je mogoče dobiti finančna sredstva tudi z dobro nastudiranimi igranimi. Gasilsko društvo v Adlešičih vneto pripravlja Borove »Raztrgance«, ki jih bodo uprizorili za občinski praznik.

Tamburaški zbor je tudi prišel z rednimi vajami. Upajmo, da bo uspeh še večji kakor lani. Zbor se bo predstavil prav tako na občinskem prazniku. Tamburaši imajo sicer še težave zaradi pomanjkanja instrumentov, pa bi teh težav ne bilo, če bi se tisti, ki nekaj objublajo, zavedali, da je treba objubljeno tudi izpolniti. Naša mladina to zasluži, saj je pokazala, da je delavna in prizadevna.

VPRASANJE PROSVETNEGA DOMA

Dolgoletna želja prebivalcev je bila, da si zgradijo dom, ki bi služil gospodarskemu in kulturnemu napredku. Edini večji prostori, ki jih v Adlešičih sedaj imamo, so šolske učilnice, kar je seveda mnogo premalo in tudi neustrezno. Adlešiči so edina občina v Beli krajini, ki nima nobene dvorane za prireditve, predavanja, kino in podobno. Zanimanje za gradnjo kulturnega doma je bilo veliko. V zavesti, da delajo za svojo korist in za korist svojih potomcev, so kmetje vneto pričeli s prostovoljnimi deli. Pripravili so spno, kamen, pesek in danes je stavba že pod streho. V njej bo trgovina KZ, zdravstvena postaja, pošta, tkalska družina in podobno, le za dvorano, ki je bila v načrtu predvidena, je zmanjkalo vsega. Adlešičani so pomisli na lepo enonadstropno stavbo, ki stoji sredi vasi. Zdj urejajo že notranjost, toda o dvorani ni duha ne sluha. In vendar je dvorana potrebna prav tako, če ne še bolj, kot ostali prostori. Če je zmanjkalo denarja, se morajo odgovorni ljudje pač pozanimati in priskrbeti finančnih sredstev. Vsekakor pa dvorana ne sme ostati le v načrtu, saj Adlešiči prav tako kot drugod potrebujejo prostor za kulturno in prosvetno življenje, če hočemo napredovati, vzgajati ljudi, hkrati pa jim nuditi tudi lepo pošteno razvedrilo. Kako bi bilo to koristno zlasti za mladino, menda ni treba posebej poudarjati.

ELEKTRIFIKACIJA

Leta 1930 je v adlešički občini zasvetila prva električna žarnica. Doslej je elektrificiranih že 11 vasi (od 19, kolikor jih občina šteje). Vaščani Bedenj in Pribečevci imajo že postavljene drogeve, toda že več kot eno leto čakajo na ostali potrebni material in na inštalaterje. Upajmo, da bodo objube kmalu izpolnjene in se bo tudi tem vasi uredila davna želja — električna luč. Pri elektrifikaciji pomagajo ljudje sami: priskrbijo drogeve, izkopljejo jame in opravijo še razna druga dela. Oddaljenim vsem je za nabavo drogov pomagal občinski ljudski odbor.

KOMUNALNA DEJAVNOST

Za komunalno dejavnost ima občinski odbor velik načrt, ki so ga volivci na svojih zborih že temeljito pretehtali. Najvažnejše delo je zgraditev napajališča na Selskem kalu in v Bo-

janjcih ter zgraditev ceste od Marindola do Kolpe. Za obe napajališči so že pripravljene načrti. Upali smo, da bo mogoče začeti z gradnjo že to zimo, pa je zmanjkalo finančnih sredstev. V Kmetijskem tednu lansko jesen so strokovnjaki poudarili, da brez teh dveh napaj-

ališči se stekala, desetkrat izkoriščena, potlej bo pa vsega konec. Tako seveda ne bo, to ljudem je postajalo jasno, vendar je še zmeraj dovolj besed o upravno teritorialni razdelitvi. Člani SZDL in ostalih organizacij se zavedajo svoje naloge pri tolačenju teh vprašanj, ker

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
ADLEŠIČI**

čestitajo
svojim občanom k praznovanju občinskega praznika

22. marca 1955!

jališč v občini Adlešiči ni mogoče napredke živinoreje. Vaščani so pripravili veliko pomagati s prostovoljnimi deli, treba je le najti denar za nabavo materiala in za plačilo strokovne delovne sile.

VPRASANJE KOMUNE

Na zadnjih zborih so volivci precej razpravljali o bodoči komunali. Občina Adlešiči za samostojno komunono sicer nima pogojev, vendar jih je precej, ki to želijo. Marsikdo ima o komunah napačne pojme. Pravijo n. pr.: »Ja, sedaj, ko imamo občino takorekoc doma, so zbori volivcev vsake tri mesece, obiskujejo nas funkcionarji z okrajni in v občini, včasih tudi poslanci, večkrat slišimo kako predavanje in podobno; ko bo mogoče zgraditi občino, bo pa vsega konec. Edini funkcionar, ki bo obiskal naše zakotne kraje, bo davčni izterjalec. Občina je vsaj včasih nudila vsem kako pomoč za popravilo vaških potov in sploh so bila sredstva,

pa si v tej ali oni zadevi še sami niso na jasnem, je med ljudmi marsikatero vprašanje še nerazčiščeno.

PRAZNOVANJE OBČINSKEGA PRAZNIKA

Naj na koncu omenim še, kako bomo praznovali naš občinski praznik. V Adlešičih bo odprta razstava belokranjskih ročnih del in domače ornamente. V svojih slikovnih nošah bodo nastopile folklorne skupine iz Bojanjcev, Marindola in Adlešičev. Videli bomo, kot sem že omenil, Borove »Raztrgance« in slišali tamburaški zbor, odkrili spominske plošče in spomenik. Vabimo prijatelje Adlešičev in Bele krajine, da se udeležijo našega praznovanja. Videli bodo lepe adlešičke občane in se prepričali, da je pri nas doma prava belokranjska gostoljubnost. Vabimo pa zlasti vse borce, ki so pomagali osvoboditi te kraje, da nas za občinski praznik, ta pomembni spominski dan, obiščejo.

Vedno več zanimanja za peskanje zemlje

Na redni seji upravnega odbora okrajne združene zveze Crnomelj 10. marca so razpravljali, da bi se Crnomeljska okrajna združena zveza spojila z novomeško. Vendar pa so bili člani odbora mnenja, da bi moral tudi v bodoče ostati v Crnomlju neki združeni organ za neposredno vodstvo združnih nalog na terenu. V tem smislu je bil izdelan tudi predlog, o katerem bo razpravljala skupni združni organ.

Po pretresu in rešitvi vrste tekočih nalog, združništva in posameznih združenj, so se seji razpravljali tudi o peskanju zemlje, za katero je med kmetovalci vedno več zanimanja. Poskusi z domačim peskom so dali prav dobre rezultate, krepko so to prizadevanje za izboljšanje zemlje v živinorejske in tudi druge. Belokranjske združnice so s svojim dosedanjim delom in velikim zanimanjem za naš predno kmetijsko dokazale, da spadajo v upravne organe združenj in njihovih odsekov.

Na predlog Zveze združnic so sklenili, da je potrebno več združne vključitve v razne pospevalne odseke, posebno v živinorejske in tudi druge. Belokranjske združnice so s svojim dosedanjim delom in velikim zanimanjem za naš predno kmetijsko dokazale, da spadajo v upravne organe združenj in njihovih odsekov.

Prejšnji mesec so prišli v vasi uslužbenci okrajnega ljudskega odbora Novo mesto in tajnik občinskega ljudskega odbora Dobriča, ter so se z vaščani razgovarjali o rešitvi vprašanja preskrbe z vodo, ki je za te hribovske vasi še zlasti pereče. Ob vsaki suši morajo voziti vodo iz Temenice, bodisi iz 6 km km oddaljenih Ponikev po izredno slabi gozdni poti, ali iz 10 km oddaljene Ivančev vasi pri Mirni peči, od koder je sicer pot do vasi nekoliko boljša. Izvira vode ni v širši okolici nobenega. Ob tej priliki so vaščani obeh vasi ponovno izrazili željo, da se v vaseh zgrade dovolj veliki vaški vodnjaki. Za vas Gornji

Povečajmo prometno disciplino

O prometu, prometnih nezgodah in cestah v Beli krajini

Ne samo slabo stanje cest, povečan promet in slabo stanje voznega parka, pač pa tudi nedisciplinirani vozniki in pešci, ki jih opravlja cestna uprava, odvislo prometnih nezgod v priležni pretekli leti v Beli krajini znatno dvignilo. Tako je bilo n. pr. v letu 1952 le 6 prometnih nezgod — povzročena skupna škoda na vozilih 450.000 dinarjev, leta 1953 je bilo že 8 prometnih nezgod — nastala škoda 700.000 din. V primerjavi z letom 1953 pa se je število prometnih nezgod znatno dvignilo in to kar za 100 odstotkov, t. j. povzročeni je bilo 16 prometnih nezgod, pri katerih znaša skupna nastala škoda 3,5 milijonov dinarjev. Od tega so v 11 primerih odgovorni vozniki motornih vozil, v 2 primerih kolesarji, v 1 primeru pešci in v 2 primerih vozniki vprežnih vozil. Pri teh nezgodah sta bili 2 osebi težko poškodovani, med temi je bil 1 otrok; 8 oseb pa je bilo laže poškodovanih. Tu pa seveda ni vračunana škoda, ki je nastala na samih cestnih objektih in ostalih napravah.

Vzroke za ta nenavaden dvig prometnih nezgod je iskati predvsem v vinjenosti voznikov motornih vozil in drugih koristnikov cest in to kar v 9 primerih, ostale nezgode pa odpadejo na nevešče upravljanje vozil, slabo stanje cest, vožnje brez izpiztov in ostalo.

Vozniki vprežnih vozil in kolesarji pa so brez dvoma najštevilnejši koristniki belokranjskih cest in ti so tudi najbolj nedisciplinirani, kar nam prav lepo dokazuje število mandatno kaznovanih oseb. Mandatno kaznovanih je bilo namreč v preteklem letu kar 699 oseb zaradi cestno prometnih prekrškov, od česar odzade na voznike vprežnih vozil 146 primerov, na kolesarje 371, pešce 108, ostalih 74 primerov pa odpade na voznike motornih vozil. Vozniki in kolesarji se še do danes v večini primerov niso naučili voziti po desni strani ceste, vse polno je primerov, da so vozniki v pijanem stanju in spe na vozovih ali pa puščajo voz z živino brez vsakega nadzorstva pred gostinskimi lokali, da o svetilkah, katere so predpisane v nočnih urah, niti ne govorimo. Koliko je primerov objemne vožnje kolesarjev ali da se na kolesu vozita dve osebi, dalje vožnje brez luči itd. Prav posebno poglavje pa predstavlja gonjenje živine po cestah brez zadostnega nadzorstva.

Zgoraj navedeni podatki nam kažejo, da moramo vprašanju pravilnega izkoriščanja prometnih sredstev in cestnih naprav

več pozornosti. Tako se je v preteklem letu eden teh provizorjev vdril ter je prišlo do 400.000 dinarjev škode na vozilu, pri čemer ni niti vračunana škoda, ki je nastala na objektu. Zaradi zavarovanja varnosti javnega prometa je bilo treba omejiti vožnjo za vsa tovarna vozila čez leseni provizorij v Gradcu, ki je v izredno slabem stanju, v Primosku pa znižati že dovoljeno nosilnost.

Naše ceste danes več ne ustrezajo, zlasti ne v Beli krajini, naraščajočemu prometu. Ceste so po večini ozke in skoraj onemogočajo srečevanje težjih motornih vozil, so nepregledne in polne ovinkov ter zahtevajo od vsakega voznika skrajno previdnost in zmerno vožnjo, česar pa premočni šoferji sploh ne upoštevajo ter po nepotrebnem divjajo in spravljajo s tem v nevarnost sebe in okolico — družbi pa s takim ravnanjem povzročajo občutno škodo na vozilih.

Dan žena v Crnomlju

V ponedeljek 7. marca so Crnomeljske žene pridobile akademsko in počastitev Dneva žena. Govorila je tov. Palčičeva, sodeloval je orkester in ženski pevski zbor pod vodstvom direktorja Petka dr. Rasto Fusolin je zapel Schubertovo Srenadno in Ukaje, pri klavirju ga je spremljala Meika Kranjc, Helena Vajsva je recitala Roško ofenzivo, sledila je še recitacija Skodelica kave in kuplet K.tra.

Sneg je bil na Kočevskem zavrli skoraj ves promet

Kakor drugje je tudi po naši Kočevski in Ribniški dolini nasulo snega, da bo ta količina odmerila vse zamujeno v letošnji zimi. Zaradi preobilice snega je zelo trpel cestni in železniški promet. Kljub temu, da so vse važnejše ceste vsak dan pluzili, je avtomobilski promet zastal za več dni. Ravnotako je zastal vsa tovorni promet po železnici. V torek 8. marca je potniški vlak, ki vozi na prog Ljubljana — Kočevje prispel v Kočevje namesto ob 7.30 šele okrog 13. ure. Vsi led velikega snega je običal na prog med Ortnekom in Velikimi Laščami. Snega so se najbolj razveselili naši smučarji, ki se pripravljajo na tekmovalstvo. Po vseh, ki smo jih prejeli, nameravajo Sodržani organizirati na novi 40 metrski skakalnici skakalne tekme.

V Dolenjem in Gorenjem vrhu potrebujejo vode

Dve hribovske vasi v Dolenjem vrhu, bosta težko dobišni občini, to je Gorenji in li vodo iz dograjnega vodovoda za ta predel. Vzrok je v tem, ker sta previško in bi bilo treba posebej za te dve vasi vodo prepravatiti, kar bi pa precej stalo. Prebivalci obeh vasi so o tem že večkrat razpravljali in končno prišli do sklepa, da bi na najcenejši način prišli do vode, če zgrade vaške vodnjake.

V Ribnici so proslavili Dan žena

V nedeljo 6. marca je bila v Ribnici v Mladinskem domu svečana proslava na čast 8. marca — praznika naprednih žena. O pomenu praznika vseh naprednih žena v svetu je govorila predstavnica naprednih žena iz Ribnice, Referatu so sledile pesmi, ki sta jih zapeli moški in ženski pevski zbor. Na akademiji so sodelovali tudi dijaki ribniške gimnazije. Se posebno pa je ugajal občinstvu nastop najmlajših — cicibanov, ki so pokazali več lepih in uspešnih točk. Kljub velikemu snegu se je udeležilo akademije veliko število Ribničanov in okoličanov.

**Kmetijska zadruga
ADLEŠIČI**

se priporoča svojim članom zadržnikom!

Čestita
vsem zadržnikom k
OBČINSKEMU
PRAZNIKU
22. MARCA!

Problemi naše delavske mladine

Ce govorimo o problemu delavske mladine, mislimo predvsem na tisto mladino, ki zapusti splošno izobraževalno šolo in si išče poklic. Brez dvoma je to vprašanje zelo aktualno, posebno je pereče zaradi tega, ker je treba za to mladino najti nova učna ali delovna mesta.

Dejstvo je, da vsako leto stopa iz naših obveznih šol lepo število mladih ljudi, ki iščejo zaposlitve. Kam jih bomo usmerili, kako jih bomo zaposlili v času, ki poteka do vstopa v poklic, kakšno znanje jim bomo dali, da bodo poklice tudi uspešno opravljali — vse to so vprašanja, ki morajo zanimati vso našo javnost. Da smo v tem pogledu storiili premalo, da je bilo naše razumevanje za težnje te mladine slabo, nam povedo razne statistike, ki osvetljujejo vsa pereča vprašanja mladega človeka. Skrb za vzgojo in izobraževanje mladega človeka strokovnjaki ne bi smela pričeti šele

takrat, ko mladinec ali mladinka stopi v tovarno, delavnico, pač pa že prej, ko je otrok star 14—15 let. Zdi se mi, da je ponekod glavno zlo premajhna kvaliteta, premajhno znanje, ki je tudi vzrok tako velikemu številu nesreč v obratih, ki so jih zakrivila mladi ljudje. Zanimiva in poučna je zdravstvena statistika. V zadnjih 4 letih je bilo v Sloveniji na leto povprečno 39.500 nesreč, od tega 60 odstotkov v industriji, 40 odstotkov pa v ostalih gospodarskih dejavnostih. Povprečno se je vsak delovni dan v Sloveniji ponesrečilo okoli 130 delavcev, skoraj vsak tretji dan pa je bila po ena smrtna žrtev. Da je bila škoda za gospodarstvo velika, ni treba še posebej poudarjati. Samo Slovenija ima letne škode zaradi nesreč v proizvodnji okoli 6 in pol milijarde dinarjev. Zanimivo je, da je n. pr. leta 1953 odpadlo na mlado delavce do 25 let sta-

rosti 39 odstotkov vseh nesreč, t. j. 21.519. Zaradi vseh nesreč smo v l. 1953 izgubili 606.000 delovnih dni, kar pomeni, da je vsako leto počivalo 10 tovarni, ki bi imele zaposlenih 200 delavcev. Preseneča izredno visok odstotek obratnih nesreč pri mladini. Zdi se mi pametno, da je n. pr. upravni odbor ravnanske železarnice pri skrbi za varnost svojih delavcev poleg ostalih varnostnih ukrepov prišel na dobro misel: s posebnim nagradnim razpisom vpivati na zmanjšanje števila nesreč pri delu. Vsak delavec, ki bo v vsem letu ostal nepoškodovan in tudi ne bo zakrivil nesreče sodelavcu, bo prejel konec leta nagrado 2000 din.

Ker gre v proizvodnji v prvi vrsti za človeka in njegovo varnost, za večjo storilnost, je pač razumljivo, da je človek najvažnejši člen v proizvodnji. Visok odstotek nesreč pri mladini do 25. leta starosti je namreč osob-

ni faktor, niso pa vzroki tehnične narave. Osebnih faktor je odvisen od intelektualnih sposobnosti mladince, ki so potrebne za opravljanje nekakega dela, odvisen je tudi od značaja in fizične zmogljivosti. Te tri stvari so za vzgajanje mladih ljudi v obratu zelo pomembne. Če bomo usmerili dejavnost tako, da bomo vse tri stvari upoštevali, se bo število obratnih nesreč zmanjšalo, poklic bo pravilno izbran in bo tudi zadovoljstvo pri delu in večja storilnost.

Kako pomagati tej mladini? Zavedati se moramo, da je otrok po obveznem šolanju v času pubertete. Ne gre tu za mladince, ki nadaljuje šolanje v gimnaziji, strokovni šoli, ampak za tiste, ki išče delo, poklic, in teh ljudi je dve petini. Za pravilno oblikovanje duševnosti je v času pubertete nezaposlenost silno škodljiva. Mladostnik ne zaupa družbi, ki mu ne more preskrbeti delovnega mesta. To pa kvarno vpliva na njegov nadaljnji duševni razvoj. Delo je vendar najvažnejše v tej dobi

IZNANJSKI KRAJEVI

Zbor PGD in občinska konferenca LMS v Dragi

Nedavno sta bila v Dragi skoraj dva zborna na isti dan. Na zboru glasilcev so obravnavali predvsem napake in pomankljivosti dela v minulih letih. Tako so imeli vse premalo vaj zaradi nediscipliniranih članov in premajhnega zanimanja vodstva, spetala je administracija in podobno. Blagajna društva je pa v zelo lepem redu, kot je poročal nadzorni odbor; v narodni banki imajo naloženih 130.000 din, ki jih bodo sedaj porabili za uniforme (dostojno so bili brez njih). Težko je, ker društvo nima primernih prostorov in morajo orodje in opremo shranjevati po skednjih in drugih neprimernih prostorih. Zato so na tem zboru sprejeli tudi sklep, da bodo še letos začeli graditi gasilski dom, načrt že imajo. Zapisili

bodo za sečno lesa vaše skupnosti (gimajne). Opravili so tudi dopolnilne volitve v upravni odbor društva. Mladinska konferenca je pa analizirala dosedanje delo vseh aktivov občine Draga. Teh aktivov je pet, vseh članov pa 83. Le trije mladinci še niso vključeni v mladinsko organizacijo. Zelo razveseljuje, da je primerov pijančevanja v mladinskih vrstah znatno manj kot leta 1953 in 1954, kar je predvsem uspeh KUD, ki vključuje vso mladino in se res lepo razvija. Tudi razna

predavanja, gospodarska, protiletalska zaščitna, predvojaška mladina lepo obiskuje. Veliko so sodelovali v mladinskih sobah, ki naj bi jih imela mladina vasi in Podpreški jih že imata. Pogovorniki so se tudi o varčevanju, vlaganju na hranilne knjižice, o komunah in o delu kulturnega društva. Za občinski praznik (19. aprila) bodo čim bolj razveselili vse naše. Na konferenci so izvolili nov občinski komitej LMS za Drago.

Osmi marec v STOPIČAH

Pripeljal se je na saneh, voder in nasmejan, in prav k nam, ki smo ga čakali s petjem in godbo in s srejo. Bili smo v zadregi, kam z ljudmi, ki so vrelj v šolsko poslopje. Inenadilo nas je veliko število mater in žena. Vsem je veljal prisrčni pozdrav, izpisan na šolski tabli: »Žena, mati — svet je danes tudi zate.« Marsikatero oko se je orosilo ob Kajuhovi pesmi, pa spet zablistelo ob spominu na rosnost mladost, ko je naša mladina — en sam živoredek nagelj — izvajala belokranjske in gorjenjske plesne. V dvotani se je vrstila slika za sliko — od najtemnejših dni naše zgodovine pa vse do svetle poti nezadržane dela za blaginjo novih ljudi v novi domovini. Vrhunec vsega pa je bil nastop tamburaškega zbora nižje gimnazije. Samo mesec dni dela imajo za sabo in kakšen uspeh! Kako pogrešamo dvorane za prireditve. Kipečih mladinskih želja po plemenitem kulturnem življenju ne more zadovoljiti lakonska parola: »Saj ste na zeleni veji.« Mladina, polna življenja in radostne vneমে, zasluži, da ji damo vse, kar moremo.

19. februarja so v Petrovi vasi pri Črnomlju odkrili spominsko ploščo 37 borec NOB in žrtvam fašizma. — V imenu ZB je ploščo odkril Bojan Fabjan (na sliki)

Akademija v pošastih žena v Šentjerneju

Lepo število žena in mater je preteklo nedeljo privabila v dvorano ljudske prosvete proslava, ki jo je priredilo naše društvo za napredek gospodinjstva. Po pomembnem govoru predsednice Anice Somrakove je bil lep spored deklamacij, pesmi in prizora, večidel nastavljenih od tov. Škerletove. Občinski odbor pa je dal še brezplačno kinopredstavo. Po proslavi pa je sledila pogostitev nad 50 žena in mater padlih, ki so jo vodstvom tov. Somrakove pripravila dekleta tuk. Gospodarske šole in ženske članice društva.

Šentrupert

Meseca februarja so gasilci imeli letni občni zbor. Navzoč je bil sektorski poveljnik tov. Glušič in zastopniki množičnih organizacij. Po soglasnem sklepu je skupščina poslala zahvalno pismo rojaku tov. Struklju v Ameriko in ostalim izseljencem, ki so prispevali za rešilni avto. Pri tem je največ žrtvoval rojak Strukelj, ki je avto tudi pripeljal k nam. Ta rešilni avto je velikega pomena za Šentrupert in okolico.

V preteklem letu je gasilno društvo zgradilo cesto Šentrupert — Breg. V prostovoljno gasilno društvo je članjenih 120 članov, od teh 81 aktivnih, med njimi 18 članice, ostali pa so podporni člani. V preteklem letu je imelo društvo več plodnih sej in sestankov. Med letom je imelo osem suhih in pet mokrih vaj, ki so bile vse uspešne. Gasilci so sodelovali pri požaru v Šentrupertu in Volčjih njivah in so bili prvi na mestu požara. Udeležili so se tudi kolearskih dirk Mirna — Šentrupert. Članice so večkrat nastopile s kulturnimi prireditvami. S starostnimi značniki je bilo odlikovanih 26 članov.

V zadnjem času je tudi v Šentrupertu živo zanimanje za kmetine. Na zadnjem zboru volilcev so glasovali za komuno s sedežem v Mirni, le eden je bil za Mikronog. S tem bi se združili občini Šentrupert in Mirna v eno komuno, kar je želja ljudstva in upamo, da se bo to uresničilo.

V nedeljo 6. marca je bil skupni sestanek predstavnikov političnih organizacij občine Mirna in Rakovnik. Predvsem so razpravljali o ustanovitvi komune na Mirni.

Lepa pridobitev Radne vasi

Pomanjkanje vode je bil v Radni vasi pri Trebnjem hud problem, ki pa je sedaj dokončno rešen. Prispevkom okrajnega ljudskega odbora Novo mesto so lani pričeli graditi velik vaški vodnjak po odobrenem načrtu Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani. Vodnjak so dogradili pred kratkim in že služi svojemu namenu. Ravno ko so se nabrali v njem prvi kubiki vode, je nastopila huda poredica, zaradi katere ne bi bilo mogoče gnati živine na napajanje v dolino. Tako so jih že ti prvi kubiki vode rešili hudih naporov, ki bi bili potrebni za donos vode za živino.

Vaščani so pri gradnji vodnjaka veliko pomagali z delom, voznjaki in lesom. Pod vodstvom domačina tovariša Kafola so res složno prišli za delo, tako, da vložena denarna sredstva, ki jih je dal OLO, predstavljajo znatno večjo vrednost, dograjeni vodnjak pa pomeni za vaščane veliko pridobitev. Predvidevajo, da bodo v bližini vodnjaka napravili še napajališče. Primer gradnje tega vodnjaka dokazuje, da se lahko tak problem, ki je dolga leta tiščal vaščane, reši v zelo kratkem času, če se ga lotita skupno ljudska oblast in sami prebivalci.

Kje je koruzna moka?

V Loškem potoku je že tradicija, da ljudje radi jedo jedila iz koruzne moke. Pravijo pa, da se bodo morali tej tradiciji odpovedati, ker ni mogoče dobiti v trgovinah koruzne moke, menda največ 2 kg enkrat. Ljudje, ki tako radi jedo koruzne žgance, so upravičeni, da godrnjajo zaradi pomanjkanja te vrste prehranskega artikla. Mogoče pa bi se temu le dalo kako opomoči.

ŠAH

Broturmirski zmagi Sitarja in Sile

Z majhno zamudo objavljamo rezultate dveh broturmirjev za okrajno in društveno prvenstvo. Na broturmirskem prvenstvu Sitarja in Sile je nastopilo 12 igralcev. Zmagali so Sitar, Sodelovalci so tudi vsi trije novopečeni prvaki, od teh sta Sitar in Škerič zasedla prvi dve mesta, Sila pa je delil 4. mesto z Avsem. Da je bil ta neuspeh je stavljen in posledica utrujenosti (saj je pred tem odigral simulturno, ki se je zavlekla skoraj 4 ure) dokazuje prvo mesto na broz.

Dve simultanki in prvenstvo internata

Ze pred kratkim smo omenili, da so se šahisti na novomeški gimnaziji vendarle nekoliko zgnatili. Med množico turnirjev, ki tečejo prireditve tudi kakš dvojbo ali simultanko. Zadnji čas sta jih obiskala dva člana SD Novo mesto in sicer Vuletič in Sila, ki se je vrnil z uspešnim rezultatom. V prvenstvu internata sta zmagala Vuletič in Sitar. Voletič je igral z 23 nasprotniki. Po več kot turnirski borbi je 14 partij dobil, 6 jih je izgubil in 3 remiziral. Zmagali so: Kordiš, Levstik, Zedelnik, Spilar, Judež in Brezic, remiziral pa Štrubelj, Picek in Vrhovnik. Sila je dosegel nekoliko boljše uspeh, v 16 partijah je zmagal, tri je izgubil in tri remiziral. Zmagovalci so bili: Potrč, Simec in

turnirju za prvenstvo okraja Novo mesto. Vrstni red na društvenem prvenstvu je naslednji: Zmagal je Sitar z 12 in pol, pred Škeričem (9 in pol) in Golezom (8 in pol). Kakor smo omenili, Sitar in Sile sta in Avse za njima pa so še Vuletič, Medic, Vitanc, Skošč itd. Vrstni red broturmirjev: Sila 11 točk, Primo 9 in pol, Bilbija 8, Kobler 7, Fink, Sitar in Vuletič po 6, Plavec 5 in pol itd.

Novomeški šahisti v Straži

Pred kratkim so novomeški šahisti obiskali mlado šahovsko sekcijo DPD Svoboda v Straži. Gotovo je imelo namen utrditi vezi med novomeškimi šahisti in šahisti iz Straže. Tesejni stiki jim bodo gotovo v korist saj so imeli posebno v organizaciji precejšnje težave in so jim navesti in pomoč nadvse potrebni. Težave inajno tudi zaradi neraznosti posameznikov in zaradi prostora, ki je splošen problem šahovskih enot na Dolenjskem.

Novomeški šahisti v Straži

Pred kratkim so novomeški šahisti obiskali mlado šahovsko sekcijo DPD Svoboda v Straži. Gotovo je imelo namen utrditi vezi med novomeškimi šahisti in šahisti iz Straže. Tesejni stiki jim bodo gotovo v korist saj so imeli posebno v organizaciji precejšnje težave in so jim navesti in pomoč nadvse potrebni. Težave inajno tudi zaradi neraznosti posameznikov in zaradi prostora, ki je splošen problem šahovskih enot na Dolenjskem.

Izpred sodišča

Talovi lesa pred sodiščem

Pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu se je dne 3. in 4. marca zagovarjala skupina obtožencev, bivših uslužbencev Trgovskega podjetja z lesom OZZ Kočevje, SGP »Zidar«, dva žagarja ter drugi obtoženci. Obtoženci so bili kaznovani zaradi dejanja lesa, prepredaje lesa in drugih manipulacij z lesom na škodo Trgovskega podjetja z lesom OZZ. »Zidar« in skupnosti. Organizator in vodja kraje in lažnih manipulacij z lesom je bil Lipovec Jože, bivši lesni manipulant pri Trgovskem podjetju z lesom OZZ. Njegova desna roka je bil Bevc Stefan, tudi manipulant pri tem podjetju. S ponarejenimi zaključnicami sta obtožena, predvsem Lipovec Jože, bivši lesni manipulant pri Trgovskem podjetju in Franc ter Bartolj Rudolf so na svojo roko prodali les, last podjetja »Zidar«, ter oškodovali podjetje za več kot 60.000 din.

Predalec bi prišil, da bi naštevati vsa kaznivá dejanja, ki so jih storili posamezniki v škodo skupnosti. Naj omenimo samo to, da sta Lipovec in Bevc v nekaj primerih oškodovali svoje podjetje za več kot 80.000 din. Med skupino obtožencev je bil tudi kmet Grm doma od Hinj, ki je neupravičeno prejel za tri mesece otroške doklade (v skupnem znesku 19.000) med tem ko je bil lepo doma, namesto da bi delal pri podjetju, od katerega je prejel otroške doklade (pri Trg. pod. z lesom OZZ). Zanimiv je tudi primer privatnega žagarja Malinariča iz Zamosta pri Osilnici, ki je prodal les obtoženemu Lipovcu na imena drugih ljudi, spodobil si je celo ime nekega kmeta, ki je že delj časa v grobu itd. S to prodajo se je izo-

Velik uspeh mladih igralcev

Igralska družina KUD »Dr. Ivan Prijatelj« je dvakrat, 20. in 27. februarja na odru združnega doma v Sušju z velikim uspehom igrala znano Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. Vsi nosilci vlog so prikazali lepo igro in znanje. Največ priznanja pa gre nosilcem glavnih vlog: Uru, Lenčič, Martinu, Ferjanu in drugim. K temu je pripomogla dobra režija učiteljske Reziče iz Sušja, kakor tudi pomoč učiteljske šole iz Sušja. Lepa je bila tudi scena. Gledalci so obiskar napolnilo dvorano.

KINO

- Kino KRKA Novo mesto**
Od 18. do 21. marca: ameriški film Titanic.
Od 22. do 24. marca: ameriški film Prva dama Amerike.
- Dolenjske Toplice**
19. in 20. maja: ameriški film Viomilec.
- Kino Črnomelj**
Od 17. do 20. marca: Slavolok zmagar.
19. in 20. marca: Bagdadška roža (predvsem za mladino).
22. in 23. marca: Krvna osveta.
- Kino Jadrin Kočevje**
Od 18. do 20. marca: francoski film Usoda neke ljubezni.
23. in 24. marca: Matejevi šikovni.
- Potujoči kino Novo mesto**
Obvešta vse svoje občivalce, da zaradi snežnih razmer niso mogli biti predstave po objavljenem razporedu. Avtomobil, ki prevaja aparaturo, ni sposoben za vožnjo po snegu. Ko bo skopnel sneg, bodo predstave zopet v redu in zato prosimo, da nam oprostite začasno prekinitve kino predstav.

Dežurna zdravniška služba

Do 21. marca dr. Vodnik, od 22. do 31. marca dr. Šušter. Dežurna zdravniška služba se začne ob 7. uri jutraj in se zaključuje ob 7. uri zadnji dan dežurstva.

Obvestilo

Uprava Dolenjske lista, Novo mesto, obvešta vse svoje naročnike in bralce, da sprejema in objavlja vse vrste čestitk za rojstne dneve, poroke in podobne družinske praznike. Česa posamezniku ne moremo dati, če ne glede na število besed. Denar za objavo lahko nakažete po pošli ali v znakmah.

ČESTITKE

Poljšanovi mami iz Prečine pri Novem mestu čestitajo k njenemu prazniku ter ji želijo mnogo zdravja in sreče. Mežnaršičevi iz Ljubljane.

MALI OGLASI

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu zamenjam za eno v Zagrebu ali Ljubljani. — Deanovič Anka, Novo mesto, Gerdesičeva 8-11. nad. št. 14.
DVOSOBNO KOMFORTNO novo sončno stanovanje v Ljubljani zamenjam za enako ali večje v Novem mestu. Poizvedbe: Barbič, Novo mesto, Ravnova 15.
BRIVSKO-FRIZERSKO vajeniko sprejemam. Mihelin Ivan, frizer, Straža.
ZIDARJE, prične zidarje in delavce sprejemamo takoj ali kasneje v stalno zaposlitev. De-

Pretekli teden je bila rojena

Pretekli teden je bila rojena 8 deklet. — Porodila se: Klemenčič Ana, delavka, 53 let, iz Zlatih vasi; Zagar Jakob, zasebnik, 75 let, iz Banje Loke; pri Kočevju, Radovič Boris, otrok, 1 leto, iz Novga mesta.

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 8 deklet. — Porodila se: Klemenčič Ana, delavka, 53 let, iz Zlatih vasi; Zagar Jakob, zasebnik, 75 let, iz Banje Loke; pri Kočevju, Radovič Boris, otrok, 1 leto, iz Novga mesta.

V črnomlju

Pretekli teden je bila rojena 1 deklica.

Vinica

Meseca februarja so bile rojene tri deklice. — Porodili so se: Flajnik Janko, delavec iz Perudine, in Flajnik Alojzija, kmetica iz Hrasta. Sečen Marjan, kmet, in Metvelj Angela, kmetica, oba iz Vinice. Zalec Vladimir, delavec iz Učakovcev, in Kobetič Marija, delavka iz Drežnika Jarnevič Dane, delavec iz Gabrka, in Mihečič Kristina, kmetica iz Učakovcev. Miškovič Jozef, kovač iz Goleka, in Glač Kristina, kmetica iz Podklanca. Horvat Janez, kovač iz Tribuč, in Cajnar Franciska, bolničarka iz Stare Lipe. Juršič Franc, delavec, in Puhar Angela, delavka iz Nove Lipe. Sirovič Matija, kmet, in Barič Ivana, kmetica oba iz Gor. Radencev. Grzečič Peter, kmet iz Gor. Radencev, in Zalec Ladislava, kmetica iz Gorice. Čena Franca, kmet iz Zili, in Belavčič Marija, kmetica iz Podklanca. — Čestitamo!

V Metliki

Meseca februarja sta bili rojeni dve deklici. — Porodili so se: Jakljevič Jože, kmet iz Gabrova, in Plut Franciska, kmetica iz Kravčevega vrha. Rošin Ivan, kmet iz Mikronoga. — Čestitamo!

Novomeški Partizan o svojem delu

Novomeški Partizan je pred kratkim dal obračun svojega dela. Med tem ko smo o poteku skupščine že poročali, bomo v naslednjem sestavku pozkušali podati sliko njegovega dela, se dotakniti njegovih uspehov in neuspehov in s toh vsega, kar bi našo javnost uspešno zanimati.

Upravni odbor je že večkrat sklical o lokaciji novega doma, ki naj bi stal v neposredni bližini ostalih športnih objektov. Tudi gradbeni komitej Zveze Partizanov se je s tem predlogom strinjala in si po strokovnjakih že ogledala teren. Za sedaj je treba določiti lokacijo in pripraviti ustrezne načrte. Z izkušnjostmi in pripravo Sokolskega doma pa bi se pripravila občinska sredstva za gradnjo novega doma.

Upravni odbor je že večkrat sklical o lokaciji novega doma, ki naj bi stal v neposredni bližini ostalih športnih objektov. Tudi gradbeni komitej Zveze Partizanov se je s tem predlogom strinjala in si po strokovnjakih že ogledala teren. Za sedaj je treba določiti lokacijo in pripraviti ustrezne načrte. Z izkušnjostmi in pripravo Sokolskega doma pa bi se pripravila občinska sredstva za gradnjo novega doma.

Društvena uprava se je redno sestajala saj je imela 88 upravnih sej. Prav tako redno je zasedal tehnični odbor, ki je zlasti usmerjal delo v telovadnici ter pripravljati telovadnice in nastope. Ker je skrbel tudi za nabavo rekvizitov, vodil potovanja in drugo, lahko rečemo, da je bil tehnični odbor s svojo delovnostjo v veliko pomoč upravnemu odboru. Gradbeni odbor je v preteklem letu opravil veliko delo: dogradnje je bilo telovadnice na Loki, s katerim je rešeno vprašanje redne telovadbe v polnem času. Vse tehi na postaja problem redne vaje v zimskem času. Edina telovadnica v osnovni šoli je vsak dan bolj zasedana, zlasti če zaradi povečanja števila telovadnih ur pri šolskem pouku in uvedbe novih partizanskih oddelkov. Razen tega se je vedno v tej telovadnici vrše razne prireditve, kar tudi omenjamo redno vabimo. Ker pa se število članstva poveča, stopa problem telovadnice čim dalje bolj v ospredje in ni več daleč čas, ko se bo resno treba lotiti graditve lastnih prostorov, tako telovadnice, kakor tudi ostalih društvenih prostorov, posebno še, ker je bivši Sokolski dom zaseden po JLA in ni upati, da bi Partizan mogel v doglednem času koristiti njegove prostore. Tudi ni misliti, da bi mogel Partizan iz svojih skromnih sredstev popravljati in okrbnovati ta dom, zlasti še, ker zanj v preteklem letu ni prejel nobene nalognine, čeprav obratujeva v njem kino in gostišče.

Upravni odbor je že večkrat sklical o lokaciji novega doma, ki naj bi stal v neposredni bližini ostalih športnih objektov. Tudi gradbeni komitej Zveze Partizanov se je s tem predlogom strinjala in si po strokovnjakih že ogledala teren. Za sedaj je treba določiti lokacijo in pripraviti ustrezne načrte. Z izkušnjostmi in pripravo Sokolskega doma pa bi se pripravila občinska sredstva za gradnjo novega doma.

Upravni odbor je že večkrat sklical o lokaciji novega doma, ki naj bi stal v neposredni bližini ostalih športnih objektov. Tudi gradbeni komitej Zveze Partizanov se je s tem predlogom strinjala in si po strokovnjakih že ogledala teren. Za sedaj je treba določiti lokacijo in pripraviti ustrezne načrte. Z izkušnjostmi in pripravo Sokolskega doma pa bi se pripravila občinska sredstva za gradnjo novega doma.

čednje bolj utira pot med mladino na našo vas. S svojim pestrim programom nudi mladini dovolj prilike za vsestransko udejstvovanje. Pri tem pa ne smemo pozabljati, da Partizan ni samo telesno-športna, marveč tudi politična organizacija, ki skrbi za vzgojo in dejavnost ljudska oblast nudi Partizanu dosti pomoči. Upamo, da se bo ta pomoč sčasoma povdvojila, zato je najino, da pokanje vedno razumevala tudi ostala društva in organizacije, predvsem mladinske, in usmerjajo svoje članstvo v vrste Partizanov. Administracija beleži večnost spretnih in oddanih dopisov, večnostna v okviru Partizanov in s ostalimi športnimi zvezami. Tudi se tudi redno srečujejo. Upravljeno mladina deli, pobiranje članarine bo treba spraviti na tekoče, ker je članska pristojbina osnovni prispevek, ki naj ga član tudi svojemu društvu.

Se nekoliko besedi o novomeškem prvenstvu. Res je, da mu ne moremo peti hvale, ker z njegovim delom nikakor ne moremo biti zadovoljni, toda popolnoma ob stran ga tudi ne bi hoteli potisniti. Tudi vračanje krivde za neuspeh tega in onega je brezpredmetno. Upravljeno mladina deli, pobiranje članarine bo treba spraviti na tekoče, ker je članska pristojbina osnovni prispevek, ki naj ga član tudi svojemu društvu.

Škodi, kot koristi. Če je ljudska oblast prišla na dosedanjem igrišču za gradnjo stanovanjskih blokov, je po drugi strani zagotovila gradnjo novega nogometnega igrišča. Injativnemu odboru občine na občinskih sejah je bilo treba odobriti večji denarni prispevek. Kaj pa so nogometisti in njihovi kritikri zagovarjali storili za napredek nogometne igre, za izboljšanje discipline, za nabavo rekvizitov, za gradnjo in vzdrževanje igrišč, za zeleno ved odkritih besedi, še več pa na nedavno nogometna namenjenih dejanjih.

Smočurji so se preteklo zmo udeležili več tekmovalni, nekaj pa so jih priredili tudi sami. Za seboj imajo tudi svoje prvo mednarodno prireditev, ki so se je udeležili tudi člani naše organizacije. Na Novga mesta na Okrešju nad Logarico dolino v mesecu maju. Najmlajša panoga v Partizanu je mali rokomet, ki se prav lepo razvija, za kar ima največ zaslug mladinec Medič Silvo. Ne moremo si ne ogledati o kakih vseh podvigih, pohvaliti pa moramo dejstvo, da je k tej igri uspešno pritegniti tudi izvenlokalno mladino, zlasti delavsko. Možstvo se ni ustrašilo tekmovalna v II. ligi, čeprav je izro orloča ledo pred nekaj meseci. Pričakujemo, da bomo tenci vrtičko se marsikaj videti in slišati o našem rokometu v Novem mestu.

Iz zgodovine novomeške gimnazije

Tedaj so s podporo ljubljanske škofa Wolfa in novomeške občine staro gimnazijsko poslopje dvignili, da je imelo odsej dve nadstropji, a za učtelje so uredili v franciškanskem samostanu 18 novih stanovanj. S tem je bila odpravljena nevarnost, da bi država novomeško gimnazijo skrčila na nižjo. Tako je bil leta 1854 odprt sedmi, naslednjega leta pa še osmi razred. Iste leta je bil uveden obvezni pouk slovenskega jezika. 20. septembra 1870 je bila dosedanja franciškanska gimnazija spremenjena v državno ralnjo gimnazijo. V službi so obdržali le še one moči iz franciškanskega reda, ki so bile potrjene po novem učnem sistemu. Leta 1877 je država spremenila realni tip šole v čisto gimnazijo. Starši otrok, ki so leta 1872 vzpostavili v 3. razredu, so morali ravnatelju izjaviti, ali bodo otroci v 3. in 4. razredu obiskovali pouk na gimnaziji ali na realki. Za prve je bil obvezen grški, za druge italijanski jezik. Ta izbirna je bila leta 1877 odpravljena. Nižja šola je še nadalje obdržala risanje, pouk naravoslovja pa so obnovili v prejšnji meri.

Po prvi svetovni vojni je prišlo do spremembe v notranjem ustroju gimnazije. Višji šolski svet je 21. julija 1919 obvestil ravnateljstvo, da se klasična gimnazija postopoma spremeni v realno. Takega tipa je tudi sedaj. Od ustanovitve gimnazije se je v vseh razredih poučevalo v nemškem jeziku. Šele leta 1871 so začeli poučevati v prvem razredu pretežno v slovenskem jeziku. Zaradi pomanjkanja slovenskih učnih knjig je bil začetek težaven. Vendar je vpliv slovenskega jezika tudi v višjih razredih raste vzporedno s preobrazbo nemških učbenikov v slovenske. — Od jezikov so poučevali od leta 1855 dalje: staroslovensko, srbskorhvaški, italijanski, francoski in angleški jezik kot neobvezen predmet. Zelo priljubljen je bil lepopis. Risanje je bilo prvič uvedeno leta 1855, a od 1885 je stalni predmet. Telovadba je bila uvedena leta 1874.

SOLSKI PREDPISI
nosijo naziv »Leges scolasticæ« in datum z dne 31. avgusta 1747. Vsebujejo navodila glede trajanja pouka, kdaj se prične in kdaj neha. Če se zve, da kdo pouk namerno opušča, se kaznuje s palico, a če se to ponavlja, je v najhujšem primeru izključen. Neone je bodal, pišto in drugega

orožja je bilo najstrožje prepovedano, prav tako obisk gostiln in drugih javnih lokalo. Za krajo je predvidena najprej temeljna kazen. Če ta ne zaleže, sledi izključitev. Ker je obisk gostiln in kavarn zelo narasel, je izšla leta 1775 naredba, da morajo učencem disciplinske predpise v začetku šolskega leta temeljito razložiti. Vse skupaj ni mnogo zaleglo in glede obnašanja disciplin se pritožbe vedno javljajo. — Leta 1805 je morala biti na zavodu zelo slaba disciplina, ker je bil prefekt o tem od drugod poučen. Višja državna oblast ga je opozorila, da je dijakom dovoljeno sprehajanje in podnevi in da lahko sam izreče izključitev brez poprejšnjega odobrenja direktorja.

DIJAŠKA DRUŠTVA
V letnih poročilih pred prvo svetovno vojno ni nikjer kakega dijaškega društva. Pač pa so nekateri dijaki, zlasti višješolci sodelovali pri tedajšnjih tovarniških društvi, igralni »mis itd. Leta 1910 so vpejali strelske vaje, kjer so se sedmo in osmošolci vadili v streljanju. Mnogo večje je bilo navdušenje za plavanje in kolesarjenje. Leta 1912 je bilo od vseh dijakov 71% plavalcev in 31% kolesarjev. Pravo društveno življenje se je začelo po prvi svetovni vojni. Ko je Počistiška zveza po daljšem presledku spet oživela, je štela leta 1932 144 članov. Tudi druga dijaška društva so bila dokaj močna.

Hude posledice atomske bombe
Kot je znano, so zavezniki proti koncu druge svetovne vojne odvrgli na japonski mesti Hirošima in Nagasaki atomske bombe, ki so povzročile velike razjede in mnogo žrtve. Mrtvi in ranjeni ter materialna škoda pa niso edine posledice atomske bombe. Te se čutijo še danes. V mestu Nagasaki je bilo v treh letih (od 1950-53) rojenih 30 tisoč otrok. Od teh je bilo mrtvrojenih otrok 4400, ostalih pa je bilo 3630 spačkov. To pomeni, da je več kot četrtina novorojenčkov mrtvrojenih ali pobaženih. Kakšne posledice pa bi zapustilo bombardiranje z vodikovimi bombami, ki so še tisočkrat močnejše, pa si ne moremo niti predstavljati. Pa vendar so na svetu posamezniki in skupine ljudi, ki tako radi grozijo s takimi bombami.

Ali je bilo morje vedno slano?
Ce bi koga presenetili s tem vprašanjem, bržkone ne bi mogli takoj odgovoriti. Kako tudi, saj o tem doslej še ni razmišljali. Naj si tudi ne urjava glave z odgovorom. Kar koli bi odgovoril, bi ne bilo točno, kajti ni znanstveniki si še niso na jasnem, kako je s tem. Nekateri trdijo, da so vso sol nanesle v morje reke s kopnega, drugi spet zagovarjajo misel, da je že pramorje vsebovalo določeno količino soli, ki se do danes ni skoraj nič spremenila.

Prvo teorijo je predvsem zagovarjal ameriški učenjak Osborn s svojimi somišljeniki. Pravi je, da je bilo morje v začetku sladko ter so reke po začetku nanesle vanj soli, predvsem natrijeve, ki so jo izlužile iz posebnih kamenin — natrijevo kaljevih žilcev. Te kamenine so se nahajale v granitu, ki je z ostalimi kameninami tvoril prvotno pustino in dolgočasno zemeljsko površino. Osborn navaja, da je prejel morje na ta način vsako leto okrog 63 ton natrija, ki se je s primerno množino klorja spojil v kuhinjsko sol in s tem krepko »osolilo« morško vodo. Množina soli, ki je sedaj v morju, znaša okoli 22 milijonov kubičnih metrov. Če si hočemo to številko pravilno predočiti, naj povem, da bi ta množina soli, če bi jo enakomerno porazdelili po vsej zemeljski površini, tvorila skorj, debelo 44 metrov. Druga teorija pa pravi, da sol ne izvira s kopnega, temveč iz tekoče mase, nekakšne lave, ki je prodrla v izbruhih iz notranjine na zemeljsko površino in prinesla s seboj snovi, med njimi tudi one, ki so dale sol. Ko so se tvorila morja, so se te snovi stopile v vodi ter ga osolile. To zadnjo teorijo podpirajo številni ugledni znanstveniki, ki menijo, da je treba prvo teorijo zavreči kot zastarelo. Po njihovem mnenju je torej sol v morju že od njegovega postanka.

POMEMBNEJSI MOZJE, KI SO SE IZOBRAŽEVALI NA NOVOMEŠKI GIMNAZIJI

Poslopje novomeške gimnazije ob otvoritvi leta 1912

Zakelj Anton, nabiralec narodnega blaga; Simon Jenko, pesnik; dr. Tavčar Ivan, pisatelj; Seidl Ferdo, prirodoslov-

univ. profesor; Dragotin Kette, pesnik; dr. Mole Vojeslav, univ. profesor; Jakac Božidar, akad. slikar; Dalje: M. Pohl, Hincinger Peter, Navratil Ivan, dr. Nahtigal Rajko, univ. profesor in drugi. V glavni veži

GONARSI!

Dolenjel, se še spomnite na to »blagovžno« ime? Ali je sploh kaka dolenjska rodbina, ki ni posredno ali neposredno z njim povezana? Kako so internanc tam živeli, hirali, nagajali Lahom in jim uhalaj iz debelo omreženega in močno zastraženega taborišča, živahno in napeto pripoveduje knjiga

TELESKOP,

ki je pravkar izšla v Mladinski knjigi v Ljubljani. Napisal je Ivan Eratko, bogato je opremljena s slikami Nika Pirnata.

Dobite je v vseh knjigarnah in pri založnici po cenah: broš. 190, polplatno 290, celoplatno 390 din.

Dolenjci, obnovite si spomin! Zaščitite s peščico naših držnih moči, ki so pred očmi vsega taborišča pod bodečo žico in mimo stražarskih stolpov neopazno izgrebli tajni rov — to je bil TELESKOP! in po njem pobegnili v svobodo daleč onstran Soče k partizanom.

Kot skoraj ni dolenjske rodbine brez spominov na Gonars, tako naj ne bo dolenjske rodbine brez najnoviješe nad vse zanimive knjige

TELESKOP!

Proučevanje plazov

S strmih gorskih grebenov Svice zdrvi vsako leto v dolino nešteto plazov, ki povzročijo ogromno gospodarsko škodo in zahtevajo pogosto tudi človeške žrtve. Razumljiv je torej napor švicarskih znanstvenikov, da hočejo to škodo čim bolj omejiti.

V laboratorijih inštituta za proučevanje plazov delajo najrazličnejše poskuse: kolkšnina je sila, s katero zdrvi plaz v dolino, kolikšno obremenitev vzdrži led in sneg, katere brane in stene najbolj zadržijo plazove.

Postavili so že mnoge brane, v katere ujamajo plazove. Te so iz lesa, cementa, kamna, žičnega pletiva (podobno so mrežam na nogometnih poljih), iz jekla in aluminijevih zlitin. Slednje so najbolj čvrste in prožne. Na njih so nameščeni precizni aparati. Tudi v najhujšem mrazu in viharju člani inštituta vsakodnevno čitajo podatke z instrumentov.

Ko bodo raziskovanja znanstvenikov zaključena, bo utrujena še ena naravna sila, plazovi pa ne bodo več strah in trepet gornikov ter prebivalcev samotnih gorskih vasi in domačij.

Postavili so že mnoge brane, v katere ujamajo plazove. Te so iz lesa, cementa, kamna, žičnega pletiva (podobno so mrežam na nogometnih poljih), iz jekla in aluminijevih zlitin. Slednje so najbolj čvrste in prožne. Na njih so nameščeni precizni aparati. Tudi v najhujšem mrazu in viharju člani inštituta vsakodnevno čitajo podatke z instrumentov.

ROJAKI V TUJNI POSNEMAJTE

Zvesti naročnik Dolenjskega lista Joseph Crtnič iz La Salles III. v Ameriki ne prebira samo novice v listu, pač pa tudi skrbi za njegovo razširitev med rojake. Dosedaj nam je poslal že sedem novih naročnikov za naš list. Enako kot so mu za to hvaležni vsi, ki po njegovi zaslugi prejemo list, ki jim prinaša novice iz stare drage domovine, smo mu hvaležni tudi mi.

DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

brez tujega vmešavanja, vsaj do nedavnega se nimam. Je še tudi lepo orehovo pohištvo kot skromno darilo požrtvovalnemu bogu bogov, potem nočne akrobacije z avtomobili in Unimogom ter še vrsta manjših in večjih dokazov samostojnosti.

Prijatelji konjskega športa v Crnomlju so me spraševali, če imam jaz morda v torbi njihovega tajnika in nekaj deset tisočakov. Oboje menda še nekaj časa zastoj iščejo. Ne nimam nič takega v malhi prijatelji dragi, kje drugod morate to poiskati, oboje. Miugrede sem ugotovil, da si glede snega v Crnomlju ne delajo pregrevane. Menijo pač, kdor ga je dal, ga bo tudi vzela. Ker je šla ta zadeva menda le prepočasno stran so 10. marca že kidaži sneg s pločnikov. Dokaj pridno segajo po njem zlasti mladi prebivalci in so me brez vsake vojne napovedi okepalji da sem bil zametan s snegom, kot črnomeljsko javnega stranišča. Upam, da bodo skupno s snegom izgubila iz tega stranišča, ki je precej stalo, tudi vsa nesnaga.

Iz Semiča mi sporočajo, naj bi jim poslal nekaj kolekov, kajti jih domače trgovine, (odnosno samo ena je pooblaščen prodajati koleke) nečeno nakupiti v zlastni količini, ker se baje to ne izplača. Za-

ROJAKI V TUJNI POSNEMAJTE

Zvesti naročnik Dolenjskega lista Joseph Crtnič iz La Salles III. v Ameriki ne prebira samo novice v listu, pač pa tudi skrbi za njegovo razširitev med rojake. Dosedaj nam je poslal že sedem novih naročnikov za naš list. Enako kot so mu za to hvaležni vsi, ki po njegovi zaslugi prejemo list, ki jim prinaša novice iz stare drage domovine, smo mu hvaležni tudi mi.

DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

brez tujega vmešavanja, vsaj do nedavnega se nimam. Je še tudi lepo orehovo pohištvo kot skromno darilo požrtvovalnemu bogu bogov, potem nočne akrobacije z avtomobili in Unimogom ter še vrsta manjših in večjih dokazov samostojnosti.

Prijatelji konjskega športa v Crnomlju so me spraševali, če imam jaz morda v torbi njihovega tajnika in nekaj deset tisočakov. Oboje menda še nekaj časa zastoj iščejo. Ne nimam nič takega v malhi prijatelji dragi, kje drugod morate to poiskati, oboje. Miugrede sem ugotovil, da si glede snega v Crnomlju ne delajo pregrevane. Menijo pač, kdor ga je dal, ga bo tudi vzela. Ker je šla ta zadeva menda le prepočasno stran so 10. marca že kidaži sneg s pločnikov. Dokaj pridno segajo po njem zlasti mladi prebivalci in so me brez vsake vojne napovedi okepalji da sem bil zametan s snegom, kot črnomeljsko javnega stranišča. Upam, da bodo skupno s snegom izgubila iz tega stranišča, ki je precej stalo, tudi vsa nesnaga.

Iz Semiča mi sporočajo, naj bi jim poslal nekaj kolekov, kajti jih domače trgovine, (odnosno samo ena je pooblaščen prodajati koleke) nečeno nakupiti v zlastni količini, ker se baje to ne izplača. Za-

KULTURNI RAZGLEDNIK

Sherriff: KONEC POTI PREMIERA NA NOVOMEŠKEM ODRU

V četrtak 16. marca je bila na novomeškem gledališkem odru premiera Sherriffa (C. G. St. John) deljanje »Konec poti«, ki jo je iz angleščine prevedel O. Zupančič. V sezoni 1924-25 je drama doživela svoj uspeh v raznih velikih evropskih gledališčih. In ta slučaj pride. Vloga, polna slinoga doživlja, ki jo je Guštin z umirjeno in preprosto igrano naravno igral. Vsi trije: Osborn, Raleigh in Stanhope grede v smrt, po isti poti »nevadne usode«. — Malo humorja prinaša v igro Trotter (P. C. G. I. e. r.). Naš znani humorist in igravec veselih vlog je tokrat pokazal, da zna humor združiti s pretresljivo tragedijo. Bil je kos svoji vlogi. Hladnega polkovnika je igral S. H. I. e. d. e. naravno in brez nepotrebnega pretiravanja, sproščeno in dosledno. Igrali so še M. J. a. r. c. v logi Magona, ki je pokazal naravno igranje. Z. a. b. k. a. r. v logi narednika, ki

svoje vloge je lepo prikazal. Tragedija Osborna (C. G. St. John), prvoga stotnikovega oficirja, je nova podoba. Simpatični stricek pokorno izvršuje vse naloge. Preden vodi desetine v borbo, snaga prstan, ki naj ga pošljejo ženi... za vsak slučaj. In ta slučaj pride. Vloga, polna slinoga doživlja, ki jo je Guštin z umirjeno in preprosto igrano naravno igral. Vsi trije: Osborn, Raleigh in Stanhope grede v smrt, po isti poti »nevadne usode«. — Malo humorja prinaša v igro Trotter (P. C. G. I. e. r.). Naš znani humorist in igravec veselih vlog je tokrat pokazal, da zna humor združiti s pretresljivo tragedijo. Bil je kos svoji vlogi. Hladnega polkovnika je igral S. H. I. e. d. e. naravno in brez nepotrebnega pretiravanja, sproščeno in dosledno. Igrali so še M. J. a. r. c. v logi Magona, ki je pokazal naravno igranje. Z. a. b. k. a. r. v logi narednika, ki

pa je nerazložno izgovarjal, in F. S. I. e. n. v logi ujetnika. Medsebojni odnosi nastopajočih so bili premalo izpljeni, kar je stara stvar, ker ni primerne prostora za vaje. To je tudi vzrok, da pride marsikatero delo stimo in nezrelo na oder. Zato je razumljivo, da skuša režiser poudariti vnašne efekte v kolikor so sploh možni na novomeškem odru, premalo val na odru pa ne da postojane in izpljene igre, ki jo zahteva »Konec poti«. Tako je težko govoriti o solgri in zilitosti ansambla v homogeno celoto, o potrebnem tempu, kar je za psihološke stvaritve nalno. Tu so tudi vzroki, da uprizaritev ni dala stesega očistjenja, ki bi pretreslo gledalca do dna in bi se nekje vzbudil odpor proti sramoti človeštva, ki se ji prvi — vodja. Po dolgem odmoru pa je tudi ta uprizaritev dogodek. Prof. Tone Trdan

Ocean je izbruhnil nov otok

Ladje, ki pljujejo po morju južno od Hochijo otoka po japonskih vodah, lahko vidijo nove otok, ki se ni bil nikoli označen na nobenem zemljevidu.

Otok meri na svojem najširšem delu 226 m, na najvišjem zapadnem delu pa je visok 158 m ter ima tri vrhove. Je vulkanskega izvora in ima dva izbruha, iz katerih stalno uhaja gost dim. Krstili so ga Myojin Reef.

Vrsta izbruhov na morskem dnu je stvorila ta mali otok. Odkrila ga je slučajno japonska ribiška ladja Myojin Maru, po kateri je tudi dobil

»Deseti brat« v Gradacu

Gradčani in okoličani so včeraj spravevali igralce KUD Oton Zupančič iz Gradaca, kdaj vendar bo tisti dan, ko bodo zaigrali Jurčičevega Desetega brata. Igralci pa so imeli dela čez glavo: vsak večer vaje, pripravljanje scenereje in podobno. Komaj so razglasili dan predstave, že so bile razprodane vstopnice kar za dve predstavi.

Igralci gledalcev res niso razočarali. Dali so dobro, temeljito naštudirano igranje in bili tudi deludni polnega priznanja. Predstava je v celoti res uspešla, tudi vloge so bile dobro razdeljene. Kajpak so se najbolj izkazali starejši igralci. Posebno je gledalce navdušil Julče Kočevar, ki je v vlogi starega Piškava pokazal vse svoje igralske vrline. Pa tudi mladi so se res potrudili v svojih zahtevnih vlogah in zadovoljili Gradčane, ki so precej kritični.

Čestitaj moramo požrtvovalnemu režiserju tov. Bariču,

Lovec na kite

Angleški pilot Allan Bristove je izdelal plan za novo metodo lova na kite s pomočjo helikopterja. Ko bo helikopter zasledil kito, se mu bo približal na 15 metrov višine, tako da žival sploh ne bo opazila nevarnosti, niti ne bo videla svojih sovražnikov. Iz te višine bodo v kito izstrelili električno harpuno. Ko bo kit ubit, ga bodo naphnilni z zrakov, dokler ne bo prišla ladja, ki ga bo prevzela. Strokovnjaki so mnenja, da bo ta način lova kitov zelo ekonomičen.

Okrogle in bodičaste

Kje sedež naj bi bil komun? In še in še so tu razlogi: v Mokronogu da so ubogi, češ: rusevin je niso skrili in industrije ne razvili.

Tako se ta prikazen vleče, brez konca kot torlice leče, s katero Erjav je za luno bil Jakobu prodal komun.

In vendar center je naraven, za vse in vsakega pripraven, za vse in vsakega dobrotnik, to pravi — semirski popotnik. B. L.

Na Crnolju, to ve že vsak, odličen je zdravilni zrak, ker je od rok ne najde »zmija« te tako hitro — davkarja.

In na Trebelnem, ljuba duša, pogosto je finančna suša, s komun pa prišle bi pare, in goravnale pufo stare.

Na Mirni je destilacija, in vinska tam je inflacija, zato komun tam kaj sodi, da le izprazni se — sodi.

Setrupertan ne bodi jezen, saj vemo, kakšno imaš bolezen, med nami, da račun bo čist, ta diagnoza je — zavist.

»Veseli« sprehod

Drobtine iz dolenjske POPOTNE MALHE

Z veseljem sem se odpravil na ogled velikega trgovskega lokala kmetijske zadruge v Trebnjem na Mirni ob lanskem praznovanju v javnem kopalšču. Vsakemu po njegovi želji. V Račjem selu sem ji v srce zasmilil gasliški dom, ki na pol izdelan čaka na dograditev. Se bolj pa so se mi smilili delavci opekarne v Hudejem, ki že šest mesecev ne dobijo cvenka, čeprav imajo opravnik. Ko ga sprašujejo, kdaj bo plačal, jih lepo tolaži, naj počakajo, bo že, sedaj ni časa, ima menda bolj važne opravke z načrtom za izvedbo spremembe stanu. To je vendar poleg drugih dovolj težkih in težkih, se toliko ne utegne, da bi delavcem pojasnil, če morda tudi on ni prejel šest mesecev nobenih fikov na račun plače. Ja, hudo je v Hudejem, pa bo že enkrat boljše sem jih skušal potolažiti, pa so samo zaburdali za mano: »Sita vrana lečni ne verjamete! Kar nisem dosegel v Suhl krajini glede škarpet, sem za gotovo računam, da bom v Mokronogu, Ker potrebujem najboljše podplate, sem jih kupil

in jih s škarpeti vred zanesel v čevljarstvo delavnico, da mi jih približajo. Pa so mi podplatarske duše zamenjale podplate in mi pripolale slabše. Ko sem proti temu ugovarjal, so mi zagotovili, da to ni tako reč in da mi bodo zato manj računali delo. Pa si pomagaj. Kdo me bo oškodoval za kašelj in revmo, ki si jo bom nabral zaradi slabih podplatov po letošnjih nikolišnih potih, to je njim deveta skrb.

Dolga pot me je čakala, pa sem se v Mokronogu nameraval založiti še z žemljami. »Naa, žemelj nimamo, pač pa nekaj podobnega po 5 din kose so mi povedali v pekariji. Tisto »podobno« je bil kos spečenega testa, širokega 10 cm in visokega 18 mm, barve pa take kot povedo pšenične barve spomladi, ko menja dlako. Oblika je podobna pripopani kepi na zidu, kakšnega je okusa pa ne vem, ker sem lo stvar spravljal za muzej kotpekovsko čudo dvajsetega stoletja. Zaenkrat ga pokažem vsakomur brezplačno če pride k meni. Pa so mi še zagotovile mokronoške gospodinjice, da to ni nič v primeri s tistim, kar dobe iz testa, ki ga dajo v peko. Če sem prav slišal, so še nekaj pripomnile o potrebi konkurenčnega uvoza krpha v Mokronog.

Včasih sem mislil, da je naj-

domonejši poklic lesnega manipulanta, zdaj pa sem ugotovil, da so drugi poklici tudi lepi. Postavim n. pr. poklic knjigovodje v Smihelu, Grešče. Ko sem proti temu ugovarjal, so mi zagotovili, da to ni tako reč in da mi bodo zato manj računali delo. Pa si pomagaj. Kdo me bo oškodoval za kašelj in revmo, ki si jo bom nabral zaradi slabih podplatov po letošnjih nikolišnih potih, to je njim deveta skrb.

Seveda je še lažje, če si šef take stroke n. pr. kje v Crnomlju pri kakem podjetju kot je ZTP. Če si količkaj priden, lahko zaračunaš samo za nadure knkih devet jurčkov mesečno. Ker trdijo, da imajo pri njih delavsko samoupravljanje in se torej nikogar ne tiče poslovanje, imajo menda sistem nadur samo za finančno stroko. Seveda je še veliko boljše, če si pri takem podjetju še večja živina, recimo n. pr. komercialist. Potem si v resnici bog bogova, ali bog za sebo, Furaš se lepo po širokem domačem in tujem svetu s tujim avtomobilom, ga dvakrat prodáš s pomočjo črnega fonda deviz, napraviš kolektivno 3 milijone din bremen na plačni fond in počenjaš še druge gradboje, ki ljudem jezijo lase. Jaz sem že večkrat rekel, da ima tista znana parola »znajdi se dva konca in se po navadi vsak tak vedno prej ali slej znajde v pisani obleki. Celotnega vpogleda v to vzorcu res sto procentno

to pa se toliko bolj izplača Semičanom, da gredo po koleke za 20 din v Crnomelj, ker zamudijo pol dneva in plačajo za vlak 64 din. S tem obveščam vse, ki bodo potrebovali v Semiču kake dokumente, naj si koleke prinesejo s seboj, da ne bodo brzovozno hiteli kam drugam.

